เจ็ด

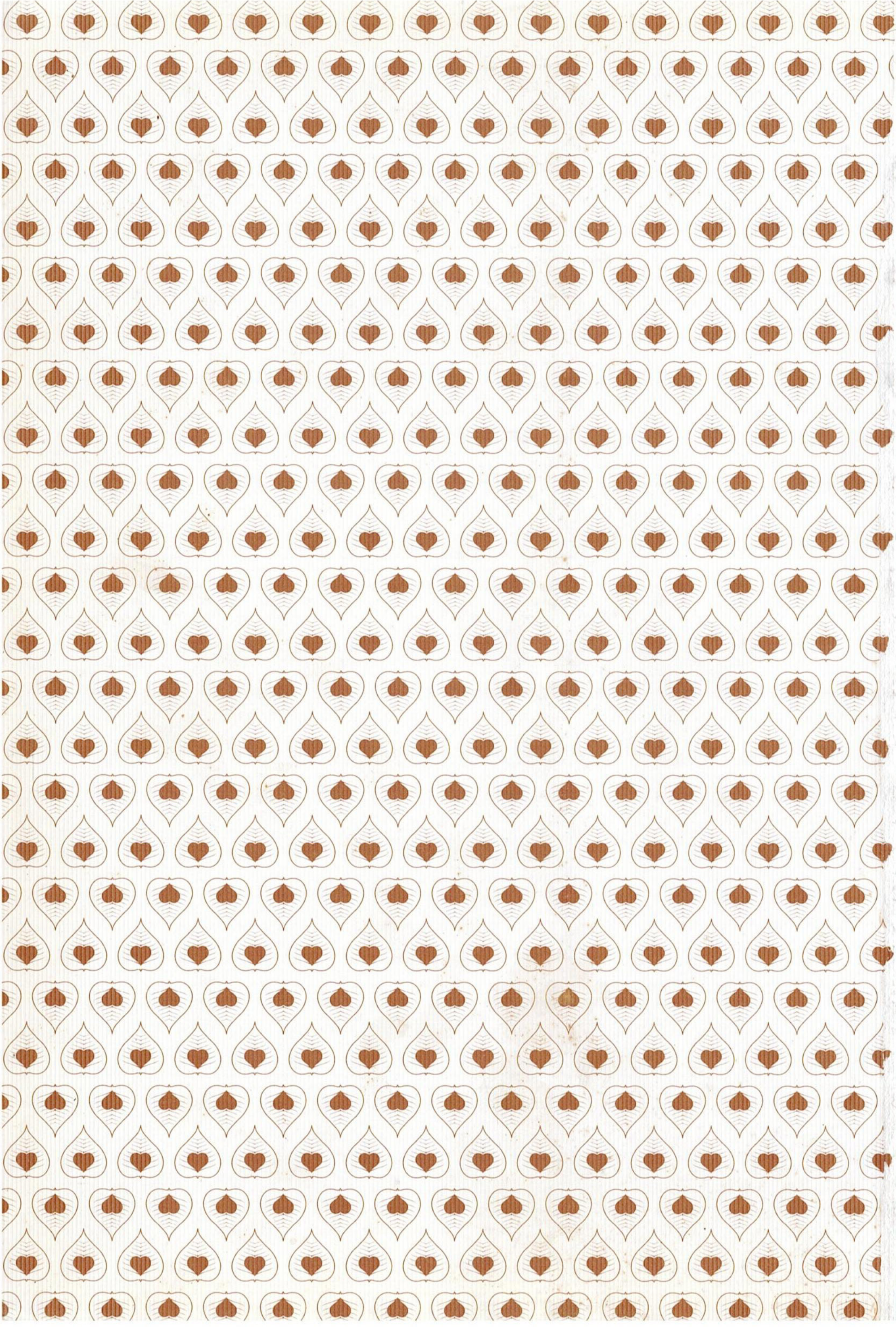
ธรรมะ

ใจดี ใจสบาย

พระอาจารย์ กัณหา สุขกาโม
วัดแพร่ธรรมาราม อ.เด่นชัย จ.แพร่

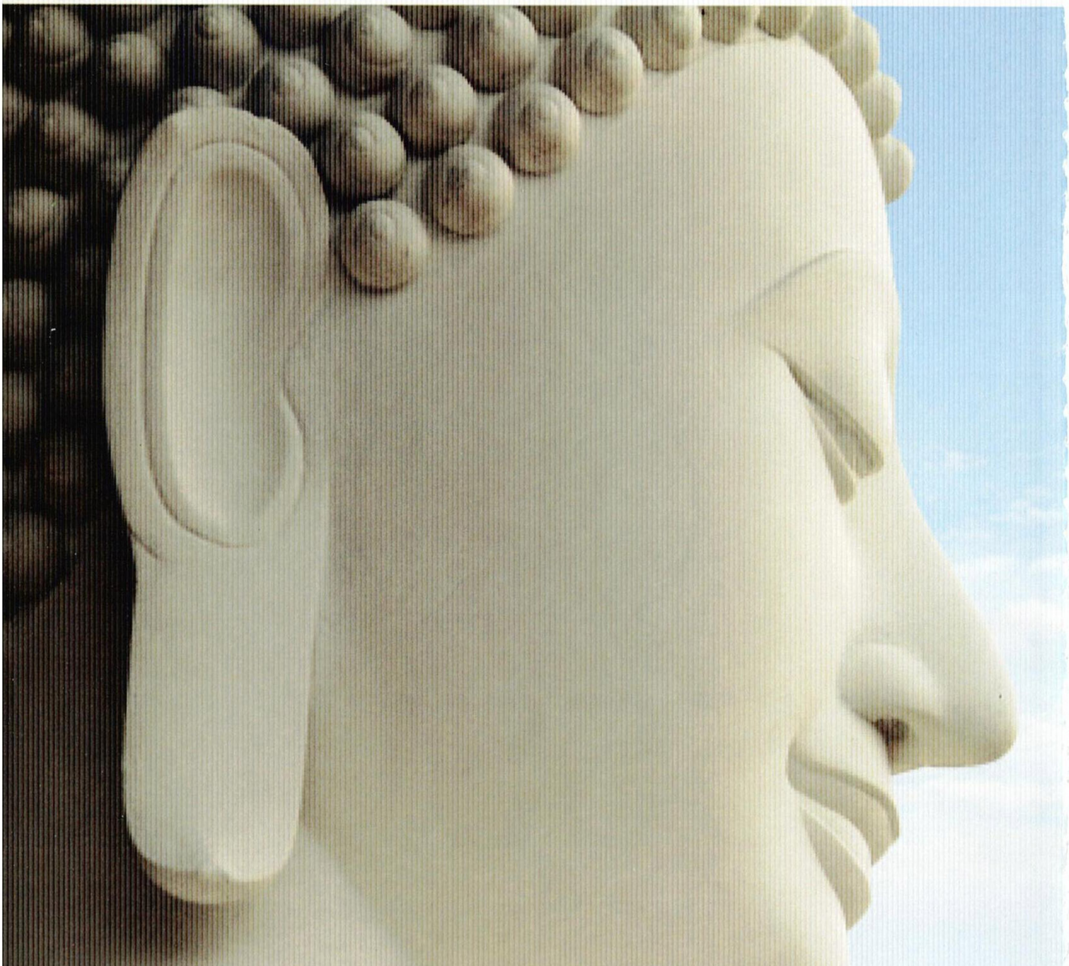
๗
ธรรมะ ใจดี ใจสบาย
พระอาจารย์กัณหา สุขกาโม

คุณธรรมของความเป็นพระข้อแรก
คือเรามาละสักกายทิฏฐิ
มาละอัตตาตัวตน
มาเอาธรรมเป็นใหญ่ เอาธรรมเป็นที่ตั้ง
ไม่มีความรู้สึกนึกคิดของเรา
ทิ้งตัวเราให้หมด ไม่มีข้อแม้ใด ๆ ทั้งสิ้น
ไม่มีคำว่าเหนื่อย ว่ายาก ว่าลำบาก
อาศัยข้อวัตรปฏิบัติเป็นเครื่องยึด
อาศัยธรรมวินัยข้อเล็ก ๆ ข้อน้อย ๆ
ข้อใหญ่ ๆ เป็นเครื่องฝึก

ธรรมะ

ใจดี ใจสบาย

“นโม ตสส
ภควโต
อรหโต
สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส”

ขอนอบน้อมแด่
พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น
ซึ่งเป็นผู้ไกลจากกิเลส
ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง

"...ภิกษุทั้งหลาย
ตถาคตนั้น ได้ทำให้แจ้งซึ่งโลกนี้...
ด้วยปัญญาอันยิ่งเองแล้ว
ประกาศให้ผู้อื่นรู้แจ้งตาม,
ตถาคตนั้น แสดงธรรมไพเราะในเบื้องต้น
ในท่ามกลาง และในที่สุด
ประกาศพรหมจรรย์
พร้อมทั้งอรรถะ
พร้อมทั้งพยัญชนะ
บริสุทธิ์บริบูรณ์สิ้นเชิง..."

บาลี มู.ม. ๑๒/๔๘๙/๔๕๔. ตรัสแก่ภิกษุทั้งหลายที่เชตวัน,
และบาลีอื่น ๆ อีกมากมาย

พระพุทธรูป พระประธานวัดแพร่ธรรมาราม

ทุก ๆ คนรู้เข้าใจตัวเอง ไม่ว่าพระหรือว่าโยม

เราขาดการบกพร่องยังไง

เราเสียสละ เราหนักแน่น เรารับผิดชอบพอหรือยัง

เพราะนี่คือความงามในเบื้องต้น

งามในท่ามกลาง และงามในที่สุด

ความงามที่เกิดเป็นมนุษย์

ไม่ใช่ตัวงาม หน้างาม

ความงามอยู่ที่ศีล สมาธิ ปัญญา

คือความรับผิดชอบ หนักแน่น เสียสละ

ธรรมะใจดี ใจสบาย ๗

พระอาจารย์กัณหา สุขกาโม
วัดแพร่ธรรมาราม อำเภอเด่นชัย จังหวัดแพร่

ธรรมบูชา

พิมพ์ครั้งแรก : ตุลาคม ๒๕๕๘
จำนวน : ๑๖,๐๐๐ เล่ม

ธรรมะ ใจดี ใจสบาย

คำนำ

ขอนอบน้อมแด่พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ด้วยความเคารพอันเป็นมงคลสูงสุด (ปะทักขิณัง)

“ธรรมอันบริสุทธิ์ หลั่งออกมาจากธรรมธาตุอันบริสุทธิ์ เป็นเครื่องชำระล้างมลทินเครื่องเศร้าหมองจากจิตใจได้อย่างหมดจด”

พระธรรมคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผ่านมาทางพระโอวาทธรรม จากท่านอาจารย์ใหญ่กัณหา สุขกาโม ขอให้ทุกท่านที่มีโอกาสได้สดับรับฟัง จงน้อมนำไปประพฤติปฏิบัติด้วยความศรัทธาและพากเพียร

สัทธิวิหาริกของท่านอาจารย์ใหญ่
วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๘
วัดป่าทรัพย์ทวีธรรมาราม

สารบัญ

งามตลอดกาล

‘สติ’ นี้เป็นธรรมะที่จะช่วยเหลือและคุ้มครอง
ก็ให้เราเจริญสติเรื่อย ๆ เราจะได้พัฒนาสมอง
‘ปัญญา’ ได้ชื่อว่าเราเจริญสมาธิภาวนา หรือวิปัสสนา
การปฏิบัติของเราในชีวิตประจำวันนั้น
พระพุทธเจ้าให้เราถืออิริยาบถทั้ง ๔
นั้นเป็นการปฏิบัติธรรม
ไม่ว่าจะยืน เดิน นั่ง และนอน
เราต้องมีสติสัมปชัญญะรู้ตัวทั่วพร้อม
สิ่งไหนถูกเราก็ปฏิบัติ สิ่งไหนไม่ถูกเราต้องหยุด
พระพุทธเจ้าไม่ให้พวกเราย้อนศร
ไม่มีใครเก่ง ไม่มีใครฉลาดเกินกว่าพระพุทธเจ้า

พระพุทธเจ้าบำเพ็ญบารมีหลายแสนอสงไขย... เพื่อตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ท่านมาบอกให้เราทุกคนปฏิบัติเพื่อเข้าถึงความสุขความดับทุกข์เบื้องต้น ตั้งแต่มนุษย์สมบัติ สวรรค์สมบัติ นิพพานสมบัติ

พระพุทธเจ้าท่านมีหลักการ ท่านมีกระบวนการให้เราปฏิบัติ ถ้าใครปฏิบัติตามพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าจะได้บรรลุธรรมเหมือนกันหมด ยกเว้นผู้ทำ 'อนันตริยกรรม คือผู้ทำกรรมที่เป็นบาปหนักที่สุด มี ๕ อย่าง

๑.มาตุฆาต คือฆ่ามารดา

๒.ปิตุฆาต คือฆ่าบิดา

๓.อรหันตฆาต คือฆ่าพระอรหันต์

๔.โลหิตุปบาท คือทำร้ายพระพุทธเจ้าจนถึงพระโลหิตห้อขึ้นไป

๕.สังฆเภท คือทำให้สงฆ์แตกกัน

ผู้ที่กระทำกรรม ๕ อย่างนี้ จะเป็นผู้ที่ไม่สามารถบรรลุธรรม จนกว่าจะหมดวิบากกรรม คือทำความดีไปจนหมดวิบากกรรมถึงจะบรรลุธรรมได้

พระพุทธเจ้าท่านตรัส 'อริยมรรคมีองค์ ๘' ไม่ว่าจะเป็นพระเป็นโยม หรือชาติใด ภาษาใด ปฏิบัติตามอริยมรรคมีองค์ ๘ ได้บรรลุเหมือนกันหมดไม่มีข้อยกเว้น

มรรคมีองค์ ๘ ข้อที่ ๑. สัมมาทิฐิ ความเห็นชอบ เรียกว่า ปัญญา

การปฏิบัติธรรมของพระพุทธเจ้า ท่านได้ตรัสรู้ด้วยปัญญา เราจึงได้ยินคำว่า 'เจริญสมาธิภาวนา'

สมาธิ คือความสงบ เป็นพื้นฐาน เป็นที่ตั้งของปัญญา

คนเราระบบร่างกาย ดิน น้ำ ลม ไฟ อากาศธาตุ สมองของเราเป็นคลังปัญญา ก็เราคิดมากเกิน มันก็ปวดหัว มันก็ฟุ้งซ่าน ท่านถึงให้เราคิดแล้วก็พักผ่อนสมอง พักผ่อนสมองเสร็จแล้วก็คิด ให้สมาธิกับปัญญาเดินทางร่วมกัน

พระพุทธเจ้าท่านเปรียบสมาธิกับปัญญญา เหมือนเกวียนที่ต้องมีวัว ๒ ตัว ซ้าย-ขวา สำหรับลากเกวียน

สมองเรา พระพุทธเจ้าสอนให้ใช้ในสิ่งที่จำเป็น ถ้าไม่จำเป็นห้ามใช้ เพราะสมองคือทรัพยากรอย่างหนึ่ง

ทุกวันนี้ เราใช้สมองกันอย่างสะเปะสะปะ พระพุทธเจ้าจึงให้เรามีสมาธิ ให้มีสติรู้ตัวทั่วพร้อมทั้งกายและใจ ไม่ใช่มีสตินิดเดียว สติต้องรู้ตัวทั่วพร้อม เราทุกคนมีสตินิดเดียว เราจึงห้ามตัวเองไม่ให้พูด ไม่ให้ทำ ไม่ให้คิด ไม่ได้ เพราะว่าสติสัมปชัญญะของเราอ่อนมาก ๆ นั่งก็หลับ ยืน เดิน ก็ไม่ค่อยรู้ตัวเอง เพราะสาเหตุที่เรายังมีความเห็นไม่ถูกต้อง ยังไม่มีปัญญา ปัญญาจะเกิดได้ต้องมีสติ

'สติ' นี้เป็นธรรมะที่จะช่วยเหลือและคุ้มครอง ก็ให้เราเจริญสติเรื่อย ๆ เราจะได้พัฒนาสมอง

'ปัญญา' ได้ชื่อว่าเราเจริญสมาธิภาวนา หรือวิปัสสนา

การปฏิบัติของเราในชีวิตประจำวันนั้น พระพุทธเจ้าให้เราถืออิริยาบถทั้ง ๔ นั้นเป็นการปฏิบัติธรรม ไม่ว่าจะยืน เดิน นั่ง และนอน เราต้องมีสติสัมปชัญญะรู้ตัวทั่วพร้อม

สิ่งไหนถูกเราก็ปฏิบัติ สิ่งไหนไม่ถูกเราต้องหยุด พระพุทธเจ้าไม่ให้พวกเราย้อนศร

ไม่มีใครเก่ง ไม่มีใครฉลาดเกินกว่าพระพุทธเจ้า

ความสุขที่เราต้องการทุกวันนี้ มันเป็นความสุขของมนุษย์ที่เราร่ำรวย ที่เขาสรรเสริญ ที่เขาอำนวยความสะดวก เป็นสิ่งที่เราต้องผ่าน เมื่อเราปฏิบัติถูกต้อง ความเป็นมนุษย์ก็สบาย ไม่ให้เราติด ไม่ให้เราหลง

ให้เอาปัจจัยทั้ง ๔ บริโภคใช้สอยแล้วสร้างบารมี ๑๐ นั้นคือ

๑.ทาน คือการให้การเสียสละ

๒.ศีล คือการรักษากาย วาจา ประพฤติดีงามตามระเบียบวินัย

๓.เนกขัมมะ คือการออกบวช ปลีกตัวปลีกใจจากกาม

๔.ปัญญา คือความรู้จักรู้แจ้งว่า ทุกสิ่งมันเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป

๕.วิริยะ คือความพากเพียร

๖.ขันติ คือความอดทน

๗.สัจจะ คือความจริง คือพูดจริง ทำจริง

๘.อธิษฐาน คือความตั้งมั่นด้วยใจเด็ดเดี่ยว

๙.เมตตา คือความปรารถนาดีให้ผู้อื่นมีความสุข ความเจริญ

๑๐.อุเบกขา คือความวางใจเป็นกลาง ดำรงอยู่ในธรรม

บารมีนี้ เราทุก ๆ คนต้องพากันสร้างบารมี เพื่อเสียสละ เพื่อละความเห็นแก่ตัว เพราะเรามาติดในอัตตาตัวตน ในลูกหลาน ในสมบัติ ทุกอย่างเราพากันมาติด

ความติดนี้ พระพุทธเจ้าท่านตรัสเรียกว่า 'ความเพลิดเพลิน ความหลง' มันทำให้เราทุกคนไม่มีสติสัมปชัญญะ ทำให้เราไม่รู้ตัวทั่วพร้อม

ใจเราทุกคนมันเหมือนเมล็ดพันธุ์ที่เพาะลงในดิน มันยังไม่แข็งกล้า เราก็ต้องเจริญสติสัมปชัญญะ เอาอริยมรรคทั้ง ๘ มาช่วย เช่น มันไม่อยากละอยากทิ้ง ก็ต้องละต้องทิ้ง ใจมันอ่อนแอ

มันไม่เข้มแข็ง ก็ต้องเข้มแข็ง เพราะว่าสมาธิของเรามันไม่แข็งแรงพอ ความปรุงแต่งของเรามันมากเกิน พอกระทบปั๊บกระดิกทันที

อดีตผ่านมาตั้ง ๑๐ ปี เรายังไม่ละ เราปล่อยให้เวรกรรมเก่ามันเล่นงาน เพราะสติสัมปชัญญะรู้ตัวทั่วพร้อมมันอ่อนมาก มันเป็นคนไวต่ออารมณ์

เมล็ดกล้า เมล็ดพันธุ์ยังเจริญเติบโตไม่พอ

การปฏิบัติธรรม ทำความเพียรต้องต่อเนื่อง เหมือนแม่ไก่ฟักไข่ ต้องอุณหภูมิสม่ำเสมอลูกไก่จึงออกมาได้

มีความรับผิดชอบจัดอยู่ในหมวด กาย วาจา คือ 'ศีล' คนไหนรับผิดชอบน้อย รู้ได้เลยว่าคนนั้นไม่มีศีล ศีลเขาด่างพร้อย

ความรับผิดชอบนี้ เป็นพื้นฐานแห่งความดีทั้งหลายที่จะเกิดขึ้นได้

ความรับผิดชอบเป็นสุดยอดของเรา ทุกคนต้องรับผิดชอบ ปรับตัวเองเข้าหาความถูกต้อง ความยุติธรรม ปรับตัวเองเข้าหาศีลหาธรรม ไม่มีข้อยกเว้น เจ็บ ป่วย ก็ไม่ยกเว้น

เราจึงขอบคุณสิ่งต่าง ๆ ไม่ว่าความเหนื่อยยาก ความสบาย ทุก ๆ อย่างที่ทำให้เราได้ฝึกใจปฏิบัติใจ เราเอาร่างกายเลือดเนื้อนี้มาประพฤติปฏิบัติธรรม รักษาธรรมด้วยชีวิต

ถ้ามันจะตายก็ให้มันตาย ไม่ยอมผิดศีลธรรม

ความรู้สึกนี้ เป็นอัตตา เป็นสังโยชน์ ต้องอาศัยสติปัญญาของพระพุทธเจ้า ไม่ใช่แค่ปรัชญา ต้องเข้าหลักการปฏิบัติ ต้องสมาทาน ต้องตั้งใจ มิฉะนั้นเป็นถังรั่ว เข้าหูซ้ายทะลุหูขวา

ธรรมะของพระพุทธเจ้าทวนอารมณ์ ทวนอัตตา ทวนโลกที่พวกเราพากันรัก พากันชอบ พากันหลง ไม่มีใครยอมละยอมเว้น นอกจากพระพุทธเจ้า พระอรหันต์ เพราะท่านเจริญสติสัมปชัญญะ รู้ตัวทั่วพร้อม พระพุทธเจ้าไม่ให้พวกเราทุกคนประมาทเพลิดเพลิน ไม่มีใครเก่ง ไม่มีใครวิเศษ

ชีวิตของเรา ร่างกายนี้เอาเขามาใช้งานเพื่อกินอาหารอร่อย เพื่อความสุข ความสะดวกสบาย ถ้าเราคิดอย่างนี้ไม่ได้ ความสุข ความดับทุกข์มีมากกว่านี้ มียิ่งกว่านี้

พระพุทธเจ้าให้พวกเราสร้างบารมีเหมือนพระนันทะ

พระนันทะบวชมา เพราะท่านมีความเคารพในพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าให้บวช ท่านก็ไม่กล้าขัด จึงได้มาบวช ท่านไม่มีศรัทธาในการออกบวช ใจมันก็ตรึกนึกคิดถึงแต่คู่หมั้นที่กำลังจะแต่งงานกัน จึงคิดแต่อยากจะสึก พระพุทธเจ้าพาไปเที่ยวดูนางเทพอัปสรในชั้นดาวดึงส์ แล้วถามพระนันทะว่า

“คู่หมั้นเธอกับนางเทพอัปสรนั้น ใครงาม?”

พระนันทะทูลว่า

“คู่หมั้นเทียบไม่ได้กับนางเทพอัปสร และทำอย่างไรจึงจะได้

นางเทพอัปสร?”

พระพุทธเจ้าตรัสบอก

“ให้เธอตั้งใจบำเพ็ญสมณธรรม จึงจะได้นางเทพอัปสร”

พอพระนันทะได้ฟังก็ดีใจ กลับมาวัดก็ตั้งใจบำเพ็ญสมณะ พระภิกษุทั้งหลายรู้ว่าพระนันทะตั้งใจปฏิบัติเพื่อจะได้นางเทพอัปสร พอเจอหน้าพระนันทะก็ว่า ปฏิบัติเป็นผู้รับจ้าง พระนันทะได้เกิดความละอาย จึงหลีกออกจากหมู่ ตั้งใจสำรวมอินทรีย์ ทำความเพียรเพียงผู้เดียว ไม่นานก็ได้บรรลุพระอรหัตตผล

นี้คือ ‘ปัญญา’ ที่เราต้องแก้ตัวเอง ยกตัวอย่างการสมาทานด้วยสมาธิ ด้วยความตั้งมั่น

ใจไม่สวยก็ให้กายกับวาจาสวยก่อน การกระทำของเราสงบเดี๋ยวใจก็สงบตาม

เราอยู่ทางบ้าน เราอยู่ทางครอบครัว เราทุกคนก็ปฏิบัติได้ ปฏิบัติธรรมของพระโสดาบัน ของพระสกิทาคามี ของพระอนาคามี โยมส่วนมากยังไม่เข้าใจ กลับปล่อยโอกาสปล่อยเวลาทิ้งไป ทั้งวันยุ่งกับการงาน กับลูกหลาน กับเพื่อนฝูง

ความเป็นจริงแล้ว การงานทุกอย่างนั้นเราต้องเอามาเป็นการประพฤติปฏิบัติ มีความสุข มีความเสียสละ มีลูกมีหลานก็เป็นแบบอย่าง ให้ลูกให้หลานทั้งสมบัติและแบบอย่าง คือคุณธรรม

อยู่ในสังคมอย่าเป็นคนเอาเปรียบ เราเกิดมาเพื่อเป็นผู้ให้ อย่าคิดแต่ว่าจะจน ไม่พอกิน ไม่พอใช้ คิดอย่างนี้มันตกนรกทั้งเป็น คิดเรื่องเงิน เรื่องรวย หัวใจเราเลยเป็นนายทุน

เราเกิดมา เราเอาพ่อแม่เป็นทาสแล้วเอาตัวเองเป็นนายทุน เราทุกคนเลยเป็นนายทุน

ถ้าเราเสียสละ คิดในใจไม่หวังอะไรตอบแทน เงินยิ่งมาก เพราะเรทติ้งสูง ภาพลักษณ์งดงาม เพราะสังคมต้องการคนเสียสละ มีคุณธรรม ฯลฯ ไม่เป็นนายทุนที่จะเอาเปรียบคนอื่น

ทุก ๆ คนรู้เข้าใจตัวเอง ไม่ว่าพระหรือว่าโยม เราขาดการบกพร่องยังไง เราเสียสละ เราหนักแน่น เรารับผิดชอบพอหรือยัง

เพราะนี่คือความงามในเบื้องต้น งามในท่ามกลาง และงามในที่สุด

ความงามที่เกิดเป็นมนุษย์ ไม่ใช่ตัวงาม หน้างาม ความงามอยู่ที่ศีล สมาธิ ปัญญา คือความรับผิดชอบ หนักแน่น เสียสละ

พระธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

องค์หลวงพ่อกัณหา สุขกาโม เมตตาให้นำมาแสดงธรรม
ในงานสวดอภิธรรม
วันอังคารที่ ๒๒ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๘
ณ วัดป่าทรัพย์ทวีธรรมาราม
ต.วังหมี อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา

อาม่าคนดี
(อธิษฐานบารมี)

ชีวิตของคนเราที่เกิดมาเป็นมนุษย์นั้น
เป็นชีวิตที่ประเสริฐ
เกิดมาเพื่อสร้างบารมี สร้างความดี สร้างคุณธรรม
ถ้าเราไม่ตั้งใจอธิษฐาน แล้วปฏิบัติ
สิ่งที่ดี ๆ นั้นก็จะหายไปตามกาลตามเวลา

อาม่าม่วย อาม่าสุภา ชวาวรชัย ท่านเป็นคนดีคุณงามความดีของอาม่าเป็นที่ประจักษ์แก่ใจแก่สายตาของพวกเราทุกคน วันนี้เราถึงได้เห็นคณะสงฆ์ครูบาอาจารย์มาก มีทั้งครูบาอาจรย์พระมหาเถระพระผู้ใหญ่ ซึ่งรู้จักคุณงามความดีของอาม่า ญาติธรรมก็มากันเยอะพวกเรามาร่วมกันในบำเพ็ญกุศลสวดอภิธรรมในคืนสุดท้ายให้แก่อาม่า และในค่ำคืนนี้พวกเราก็ทำจิตใจให้สบายให้เย็นให้สงบ รับฟังธรรมะอันประเสริฐของพระพุทธเจ้า

เราต้องดูแบบ ดูตัวอย่างของพระพุทธเจ้า พระอรหันต์ท่านปฏิบัติธรรม ท่านสร้างบารมี บารมีที่สำคัญที่สุด คืออธิษฐานบารมีคือสมาทานความตั้งใจ เราจะเดินตามรอยของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเราต้องทำอย่างท่าน แม้วันตรัสรู้เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ท่านก็ยังอธิษฐานเด็ดเดี่ยวว่า

“แม้เลือดและเนื้อจะเหือดแห้งไปก็ตามที เหลือแต่หนัง เอ็นหุ้มกระดูก ตราบใดที่เรายังไม่ได้บรรลุสัมมาสัมโพธิญาณ เราจะไม่ลุกขึ้นจากที่ตรงนี้”

เราทุกคนบางท่านก็มาบวชเป็นพระ บางท่านก็มาบวชเป็นเณร เป็นชี เป็นอุบาสก เป็นอุบาสิกา เป็นประชาชน ที่พวกเราได้เกิดมาเป็นมนุษย์ เป็นผู้ที่ประเสริฐ

เราทุก ๆ คนขณะนี้ เรากำลังมาแสดงละครว่าเราเป็นเด็ก เป็นผู้หญิง เป็นผู้ชาย เป็นหนุ่ม เป็นสาว เป็นคุณพ่อ เป็นคุณแม่ เป็นคุณตา เป็นคุณยาย ทุก ๆ คนก็ได้พากันแสดงตามสมมุติที่ตัวเองได้รับแล้วลงจากเวทีเรื่อยไป ๆ จากเด็กเป็นผู้ใหญ่ เป็นหนุ่ม เป็นสาว เป็นคุณพ่อ เป็นคุณแม่ เป็นคุณตา เป็นคุณยาย สุดท้ายก็ต้องจากเวทีคือการลาละสังขาร โดยไม่ได้เป็นอะไร คืนสู่ธรรมชาติ ดิน น้ำ ลม ไฟ

ชีวิตของคนเราที่เกิดมาเป็นมนุษย์นั้น เป็นชีวิตที่ประเสริฐ เกิดมาเพื่อสร้างบารมี สร้างความดี สร้างคุณธรรม ถ้าเราไม่ตั้งใจอธิษฐาน แล้วปฏิบัติ สิ่งที่ดี ๆ นั้นก็จะหายไปตามกาลตามเวลา เรารู้เราเข้าใจ ผ่านมาแล้วก็ผ่านไป ฟังหูซ้ายทะลุหูขวา เพราะเราไม่ได้อธิษฐาน ไม่ได้ตั้งใจ

พระพุทธเจ้าท่านอธิษฐาน ท่านเด็ดขาด ท่านตั้งใจ ให้เราระลึกนึกถึงความเด็ดขาดในการสมาทานของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตั้งแต่ท่านเป็นพระดาบสสิทธัตถะ เป็นเจ้าชายสละทรัพย์สมบัติแล้วออกบวช ท่านได้เสด็จไปประทับที่ปัณฑวบรรพต เมืองราชคฤห์ แคว้นมคธ มีพระเจ้าพิมพิสารเป็นกษัตริย์ครองเมืองอยู่ ท่านได้มานมัสการ และศรัทธาในบุคคลิกที่สง่างามของพระดาบสสิทธัตถะ ท่านเลยเชื้อเชิญด้วยสมบัติครึ่งหนึ่งว่า

"ท่านเป็นผู้ทรงบุญด้วยคุณลักษณะ ขอเชิญท่านสละเพศบรรพชิต แล้วมาครองราชย์กับข้าพเจ้าเถิด ข้าพเจ้าจะแบ่งอาณาจักรให้ครึ่งหนึ่ง"

พระดาบสสิทธัตถะท่านมีจิตใจที่เด็ดขาด ท่านบอกว่า

"อาตมาภาพไม่ได้แสวงหาราชสมบัติ แต่แสวงหานิพพานสมบัติ"

นี้คือ จิตใจที่มีอธิษฐานบารมี และมีการสมาทานที่เต็มเปี่ยมในจิตใจ ด้วยอธิษฐานบารมี ด้วยความตั้งใจแบบนี้ทำให้พระสิทธัตถะได้เป็นพระสัมมาสัมพระพุทธเจ้า ก็คือตรัสรู้พระสัมมาสัมโพธิญาณ

อุปกรณ์ เครื่องมือ หรือเหตุปัจจัยที่ทำให้พระพุทธเจ้าท่านเป็นพระพุทธเจ้า คือ บารมี ๑๐ ทัศ ที่พระพุทธเจ้าอธิษฐานแล้วปฏิบัติ ก็มีทานบารมี ศีลบารมี เนกขัมมะบารมี เมตตาบารมี ปัญญาบารมี อธิษฐานบารมี สัจจบารมี วิริยะบารมี อุเบกขาบารมี ขันติบารมี

เราต้องขอบคุณพระพุทธเจ้าที่ได้บอกเรา และปฏิบัติเป็นตัวอย่าง เราทุก ๆ คนที่เราเกิดมา เราต้องพากันปฏิบัติธรรม ไม่ว่าเราจะถือศาสนาพุทธ คริสต์ อิสลาม หรือศาสนาต่าง ๆ หรือไม่ได้นับถือศาสนาอะไร เราก็ต้องปฏิบัติธรรม ทุกคนต้องปฏิบัติธรรม

การปฏิบัติธรรม คือปฏิบัติให้เป็นธรรม ให้ยุติธรรม ให้ถูกต้องไม่เห็นแก่ตัว เราต้องเป็นผู้มารับผิดชอบในชีวิตของตัวเองว่า เราจะไม่เห็นแก่ตัว เราไม่ได้มาเอาความสุข เรามาเพื่อเสียสละ เรามาเพื่อ

ให้ความสุขแก่ทุก ๆ คน ที่เกิดมาในโลกนี้ ไม่ว่ามนุษย์หรือสัตว์ที่อยู่บนบกและในน้ำ เราต้องมาเป็นผู้ให้

'ศีล' ที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ให้พวกเรา เป็นเรื่องของกาย เป็นเรื่องของคำพูด เราทุก ๆ คนต้องมาละความเห็นแก่ตัว

ถ้าเราผิดศีล คือการปฏิบัติย้อนศรของพระพุทธเจ้า เป็นเรื่องที่เรามีทิฏฐิ มานะ อัตตาตัวตน

ศีลทุกข้อ วินัยทุกข้อนั้น เป็นการฝึกใจของเรา ให้ละความเห็นแก่ตัว ใจของเราทุก ๆ คนนั้นไม่มีตัวไม่มีตน ต้องอาศัยฝึกที่กาย คือการกระทำของเรา ฝึกที่คำพูด คือการกระทำของเรา เมื่อเราฝึกอย่างนี้ ใจของเราก็จะสงบ

'ศีล' เป็นบาทฐานแห่งการบรรลุธรรม ทำให้ธรรมะเกิดขึ้นได้

'ศีล' นี้เปรียบเหมือนแผ่นดินให้เราได้นั่ง ได้นอน ได้สร้างบ้านเรือน ข้อวัตรปฏิบัติต่าง ๆ ระเบียบวินัยต่าง ๆ ศีลทุกข้อ ระเบียบวินัยทุกข้อ เปรียบเหมือนแผ่นดิน เป็นที่ตั้งแห่งธรรมะ คุณงามความดีทั้งหลายทั้งปวง

ผู้ที่มีศีล คือผู้ที่รับผิดชอบ เราดูพระเราต้องดูที่ศีล ดูที่ความรับผิดชอบ ไม่ผิดศีล ไม่ผิดพระวินัย ไม่ย้อนศรพระพุทธเจ้า

พระพุทธเจ้าท่านตรัสว่า

"ไม่พูดผิด ไม่ทำผิด ไม่พูดบาป ไม่ทำบาป ไม่ยินดีในการทำความผิด"

พระอริยเจ้าท่านไม่ยินดีในทรัพย์ ในความร่ำรวยที่ได้มาด้วยมิจฉาอาชีวะ ท่านยินดีในธรรม ไม่ยินดีในบาปกรรม

การปฏิบัติธรรมเราจะทิ้งเรื่องศีล เรื่องพระวินัยไม่ได้ นี่เป็นกระบวนการที่เราทุกคนจะละความเห็นแก่ตัว เพราะเรามีสักกายทิฏฐิมีอัตตาตัวตนมาก

ถ้าเราลูบคลำในศีล ในข้อวัตรข้อปฏิบัติ ชีวิตของเรานั้นจะล้มเหลว คำว่า 'ล้มเหลว' ในที่นี้ ไม่ได้หมายถึงการล้มละลายในทางโลก หมายถึงการล้มละลายในทางธรรม ในการสร้างบารมี

ศีลนี้ จึงเป็นเรื่องที่เราทุก ๆ คนจะต้องรับผิดชอบ ไม่เกี่ยวกับคนรู้ ไม่เกี่ยวกับคนเห็น ไม่เกี่ยวกับคนได้ยิน หรือได้ฟัง มันเกี่ยวข้องกับการละสักกายทิฏฐิ

ความสุขความดับทุกข์ที่เราจะต้องเอา พระพุทธเจ้าตรัสว่าไม่ใช่เรื่องเงิน ไม่ใช่เรื่องทอง ไม่ใช่เรื่องทรัพย์สมบัติ มันเป็นเรื่องทิฏฐิ มานะ อัตตาตัวตนของเรา ที่มันพาเราทุกๆ คนเวียนว่ายตายเกิดทั้งภพน้อยภพใหญ่

ภพน้อย ได้แก่ ความโลภ ความอยากที่เผาตัวเองให้เป็นทุกข์ในชีวิตประจำวัน

ภพใหญ่ ก็คือ ความแก่ ความเจ็บ ความตาย ความพลัดพรากตายแล้วเกิด-เกิดแล้วตาย จนนับกัปนับกัลป์ไม่ถ้วน

พระพุทธเจ้าท่านตรัสว่า กระดูกของเราคนเดียวที่เวียนว่ายตายเกิด ถ้าเอามากองรวมกัน มันมากกว่าภูเขาทั้งลูก เราทุก ๆ คนมีความเข้าใจผิด เห็นผิด ว่าทำตามใจ ทำตามความอยากนั้นจะเข้าถึงความดับทุกข์ พระพุทธเจ้าตรัสว่า 'ไม่ใช่' ท่านให้เราทุก ๆ คนมีสติสัมปชัญญะ ให้เราพากันสร้างบารมี ถ้าเรามีสติมีสัมปชัญญะสมบูรณ์ เราทุก ๆ คนก็จะเข้าถึงความสุขความดับทุกข์ได้

ทุกวันนี้ สติ สัมปชัญญะ ความรู้ตัวทั่วพร้อมของเรามันไม่พอ บางคนมีสติ แต่ไม่มีสัมปชัญญะ บางคนมีสัมปชัญญะ แต่ไม่มีความรู้ตัวทั่วพร้อม

สติ ก็คือ ศีล
สัมปชัญญะ ก็คือ สมาธิ
รู้ตัวทั่วพร้อม ก็คือ ปัญญา

ถ้าเราเจริญสติสัมปชัญญะรู้ตัวทั่วพร้อมบ่อย ๆ มันจะดีอย่างใครมีสติสัมปชัญญะ ใจของผู้นั้นก็จะมีความสุข ความสงบในทุกอิริยาบถ ทั้งยืน เดิน นั่ง นอน แม้แต่การทำงานให้พวกเราเอาอิริยาบถทั้ง ๔ มาทำงาน เอาความรับผิดชอบมาเป็นการทำงานเอาความเสียสละมาเป็นการทำงาน

เรามีความสุข มีความดับทุกข์ เราก็ไม่หลง เราก็ไม่ติด เพราะสิ่งต่าง ๆ นั้นเป็นเพียงกำหนดรู้ ไม่มีใครได้ ไม่มีใครเสีย ไม่มีใครละไม่มีใครวาง เป็นการปฏิบัติเพื่ออบรมบ่มอินทรีย์ เหมือนแม่ไก่ฟักไข่

อุณหภูมิไม่มาก ไม่น้อย ไม่ลุกหนีจากรัง เมื่อถึงกาลเวลาลูกไก่ก็ออกมาเองการปฏิบัติธรรมของเราทุก ๆ คนก็เหมือนกัน

พระพุทธเจ้าท่านให้เราเดินตามรอยของท่าน ประวัติศาสตร์ท่านตรัสให้เรารู้ ให้เราทราบ แต่การปฏิบัติธรรมนั้น พระพุทธเจ้าพระอรหันต์ ท่านไม่ได้ปฏิบัติให้เรา เราเกิดเป็นมนุษย์ประเสริฐแล้ว ไม่มาก ไม่น้อยเกินไป

ธรรมทั้งหลายทั้งปวงมีเหตุมีปัจจัย การสมาทานความตั้งใจมีความสำคัญมาก ชีวิตของเราผิดพลาดล้มเหลวมากี่ครั้ง ทุก ๆ คนก็รู้ด้วยใจของตัวเอง รอให้มันอิ่ม มันเต็มด้วยทิฏฐิ มานะ อัตตาตัวตนมันเป็นไปไม่ได้ เวลานี้เรากำลังขึ้นเวทีแสดงละคร เวลานั้น ๆ ก็ได้ผ่านไป ๆ เราก็ได้เห็น ปู่ย่า ตายาย ลงเวทีไปทีละคน ๆ ชีวิตของเราฉันใดก็ฉันนั้น พระพุทธเจ้าตรัสว่า

“วันคืนล่วงไป ๆ บัดนี้เรากำลังทำอะไรกันอยู่ หรือพากันย้อนศรพระพุทธเจ้า”

‘ย้อนศร’ พระพุทธเจ้าท่านเรียกว่า จาบจ้วงหรืออลัชชี

เราพากันมองตัวเองเป็นลัชชี ผู้มีความละลายต่อบาป หรืออลัชชี ผู้ไม่มีความละอายต่อบาป

ถ้าเราเดินตามรอยของพระพุทธเจ้า ชีวิตของเราทุกคนจะเป็นประโยชน์มากทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

“ภิกษุทั้งหลาย เราขอเตือนเธอทั้งหลายว่า สังขารทั้งหลายมีความเสื่อมไปเป็นธรรมดา เธอทั้งหลายจงยังความไม่ประมาทให้ถึงพร้อมเถิด” นี้เป็นปัจฉิมโอวาทของพระพุทธเจ้า

ถ้าเราไม่สมาทาน ชีวิตเราจะลงรอยเก่า แล้วเราจะเป็น ‘โมฆะบุรุษ’

ที่ได้บรรยายพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ซึ่งเป็นสิ่งประเสริฐสูงสุด ที่จะทำให้พวกเราทุก ๆ ท่าน ทุก ๆ คนออกจากความทุกข์ ออกจากวัฏฏสงสาร ด้วยบารมีแห่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระบริสุทธิคุณ พระปัญญาธิคุณ พระมหากรุณาธิคุณ จงอำนวยอวยพรให้ศรัทธาสาธุชนทุกท่าน มีจิตใจเข้าถึงกระแสมรรคผลพระนิพพาน

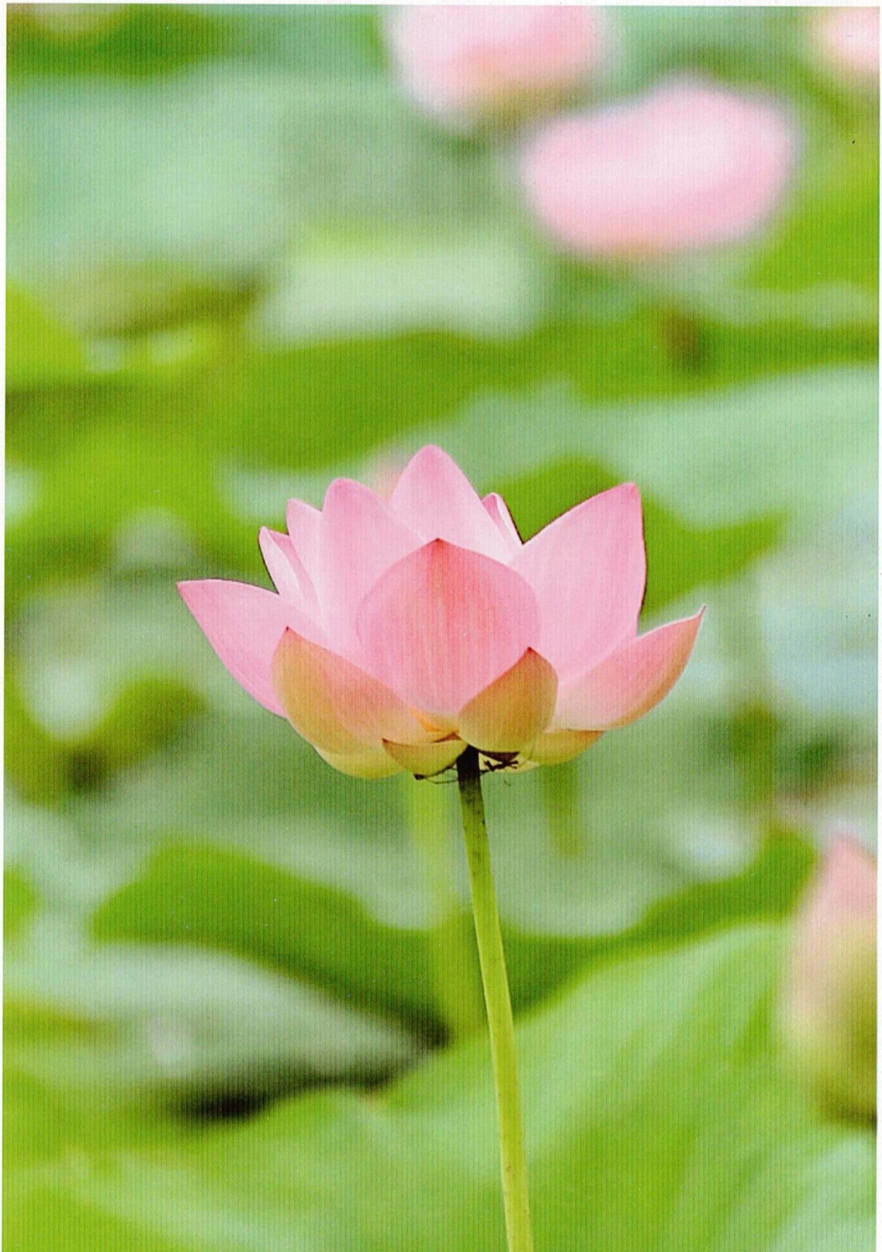
ขออุทิศให้แก่อาม่าม่วย

พระธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

องค์หลวงพ่อกัณหา สุขกาโม เมตตาให้นำมาแสดงธรรม
ในงานสวดอภิธรรม
ค่ำวันอาทิตย์ที่ ๔ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘
ณ วัดแพร่ธรรมาราม อ.เด่นชัย จ.แพร่

ใจเราทุกคนมันเหมือนเมล็ดพันธุ์ที่เพาะลงในดิน
มันยังไม่แข็งกล้า
เราก็ต้องเจริญสติสัมปชัญญะ
เอาอริยมรรคทั้ง ๘ มาช่วย

พระพุทธเจ้าท่านให้เราเดินตามรอยของท่าน
ประวัติศาสตร์ท่านตรัสให้เรารู้ ให้เราทราบ
แต่การปฏิบัติธรรมนั้น
พระพุทธเจ้า พระอรหันต์ ท่านไม่ได้ปฏิบัติให้เรา
เราเกิดเป็นมนุษย์ประเสริฐแล้ว ไม่มาก ไม่น้อยเกินไป

กตัญญุตาธรรม

เราเป็นพระเป็นสมณะ

หน้าที่ของเรา คือทำอาสวะให้สิ้น

ไม่เอาความสุขในปัจจัยทั้ง ๔

ไม่เอาความสุขจากสุขภาพร่างกาย

เอาความสุขเอาความดับทุกข์

กับการที่เราได้เสียสละกิเลส

อัตตาตัวตนของเราทุก ๆ วัน

ถ้าเรามีอัตตาตัวตน เราก็ไม่ใช่พระ

เมื่อคืนหลวงพ่อใหญ่ ให้อาจารย์พุทธศาสตร์แสดงธรรม เรื่องอธิษฐาน เรื่องความตั้งใจปฏิบัติ ถ้าไม่อธิษฐานที่เราเรียนศึกษา รู้แล้วก็แล้วไป เลยไป ที่เราฟังจากพ่อแม่ครูบาอาจารย์ ฟังหูซ้ายทะลุหูขวา แล้วก็แล้วไป ฟังแล้วฟังเล่า แล้วก็ไม่เกิดประโยชน์อะไร

การประพฤติปฏิบัติตามแนวพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า มันเป็นของยากลำบาก ทุกอย่างมันขัดใจเราไปหมด ความคิดของเรานั้นมันสวนทางกับพระพุทธเจ้า ท่านบอกให้เราไปทางหนึ่ง เราก็จะไปอีกทางหนึ่ง

คุณธรรมของความเป็นพระข้อแรก คือเรามาละสักกายทิฏฐิ มาละอัตตาตัวตน มาเอาธรรมเป็นใหญ่ เอาธรรมเป็นที่ตั้ง ไม่มีความรู้สึกนึกคิดของเรา ทิ้งตัวเราให้หมด ไม่มีข้อแม้ใด ๆ ทั้งสิ้น ไม่มีคำว่า ‘เหนื่อย ว่ายาก ว่าลำบาก’ อาศัยข้อวัตรปฏิบัติเป็นเครื่องยึด อาศัยธรรมวินัยข้อเล็กๆ น้อยๆ ข้อใหญ่ๆ เป็นเครื่องฝึก

พระพุทธเจ้าให้เราบริโภคปัจจัยทั้ง ๔ เพื่อมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง เพื่อจะได้ปฏิบัติธรรม เพื่อจะได้เสียสละ ไม่เอาความสุขในการฉัน ในการพักผ่อน ชีวิตของเรานี้ คือการปฏิบัติธรรม

เราทุกคนต้องพากันมาสมาทาน มารับผิดชอบ เพราะการสมาทานรับผิดชอบนั้น คือสุดยอดแห่งความดีที่เราทุกคนที่เกิดมาเป็นมนุษย์ควรจะทำ ชีวิตของเรา คือความรับผิดชอบในการเสียสละ

'ค่าของมนุษย์' อยู่ที่ผลของงาน คือความรับผิดชอบ ถ้าเรารับผิดชอบสม่ำเสมอ จากวินาทีเป็นนาที จากนาทีก็เป็นชั่วโมง ชั่วโมงก็เป็นวัน จากวันก็เป็นปี จากปีก็เป็นหลายปี แล้วก็เป็นหลายชาติ

"สติเราจะได้ติดต่อกัน ไม่เปิดโอกาสให้กิเลส อัตตาตัวตนเข้ามาแอบแฝง"

เราเป็นพระเป็นสมณะหน้าที่ของเรา คือ 'ทำอาสวะให้สิ้น' ไม่เอาความสุขในปัจจัยทั้ง ๔ ไม่เอาความสุขจากสุขภาพร่างกาย เอาความสุขเอาความดับทุกข์กับการที่เราได้เสียสละกิเลส อัตตาตัวตนของเราทุก ๆ วัน ถ้าเรามีอัตตาตัวตน เราก็ไม่ใช่พระ

ทุกคนมีความทุกข์ทางร่างกาย ซึ่งมันยังไม่สำคัญเท่าทุกข์ทางด้านจิตใจ ทุกข์ทางใจจะหายได้ เราต้องมาละที่อัตตาตัวตน

'ทุกข์' เป็นสิ่งที่กำหนดรู้ ทุกท่านทุกคนปฏิบัติไป จิตใจของเราจะสัมผัสเอง เมื่อเราไม่มีทิฏฐิมานะ ไม่มีอัตตาตัวตน ใจของเรา

มันก็จะสงบเอง เราอาศัยการประพฤติการปฏิบัติ อบรมบ่มอินทรีย์ไปเรื่อย ๆ ควบคุมทิฏฐิมานะของเราไปเรื่อย ๆ เราอย่าไปอยากบรรลุธรรม อย่าไปอยากให้มันสงบ

พระพุทธเจ้าท่านให้เราจับหลักการปฏิบัติให้ได้ ถ้าเราปฏิบัติเพื่อจะเอา เพื่อจะเป็น มันอาจจะเครียด อาจจะเป็นบ้าวิปลาสไปได้ เป็นโรคประสาทได้ เขาให้ละอยาก ไม่ใช่สนองอยาก

ถ้าเราปฏิบัติถูกต้อง ใจของเราจะค่อยสงบ ค่อยเย็น มันจะสัมผัสกับ 'พระนิพพาน' ได้ตั้งแต่เรายังไม่ตาย เราต้องทำไปทุกวัน ปฏิบัติไปทุกวัน เป็นหน้าที่ รักษาศีลก็เพื่อที่จะละตัวละตน นั่งสมาธิเพื่อจะละตัวละตน ทำกิจวัตรต่าง ๆ เพื่อจะละตัวละตน เดินจงกรมก็เพื่อให้ร่างกายแข็งแรง เพื่อจะละตัวละตน ไม่ใช่ทำเพื่อเอามรรคผลนิพพาน เกี่ยวข้องกับประชาชนก็เพื่อละตัวละตน ทางกาย วาจา ใจ เพื่อละตัวละตน

ที่เราทุกคนมีปัญหา มีความทุกข์ ก็เพราะมันมีอัตตาตัวตน ที่ไปมีภรรยาสามีสืบเผ่าพันธุ์ ก็เพราะมีอัตตาตัวตน

ทุกข์เป็นสิ่งที่กำหนดรู้ รู้แล้วให้สติสัมปชัญญะรู้ตัวทั่วพร้อม ทุกสิ่งทุกอย่างมันก็จะสงบ มันก็จะเย็น เป็นอินทรีย์ เป็นบารมี ที่เริ่มแก่กล้าไปทุก ๆ วัน

"คนเรามันทุกข์กายไม่เท่าไร แต่ทุกข์ใจนี่สำคัญ"

ทำไมทุกข์? เพราะมันมีอัตตาตัวตน เรายังไม่รู้วิธีการหลักการที่ปฏิบัติตามอริยมรรค ทุกวันนี้ ทั้งพระทั้งโยม ทุกชาติศาสนา กำลังพากันไปแก้สิ่งภายนอกกัน พระพุทธเจ้ารู้จักปัญหา ท่านให้เรามาแก้ปัญหาที่ตัวเรา ตัวปัญหาต่าง ๆ มันอยู่ที่เรา เรายังมีความเห็นผิด มันเลยทำผิด พูดผิด ใจยังไม่มีพุทธะ พุทโธ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน

ทุกสิ่งทุกอย่างนั้นมันไม่มีอะไรเป็นของตัว จากเด็กก็เป็นหนุ่มเป็นสาว จากสาวก็เป็นแม่ จากแม่ก็เป็นยาย ธรรมชาติมันสั่งสอน เราก็ยังคิดไม่ได้ คิดไม่ถูก คนรวยก็ไม่ได้เอาลาภ ยศ สรรเสริญไป คนจนก็ไม่ได้เอาลาภ ยศ สรรเสริญไป ทุกคนก็พากันทิ้งไว้ เพื่อให้ผู้ที่เกิดมาใหม่มาหลงต่อไป

ตัวเรามาประพฤติปฏิบัติ เพื่อทุกคนจะได้ปลงสังเวช เพราะเทวทูตทั้ง ๔ นั้นปรากฏให้เรารู้ ให้เราเห็น ในชีวิตประจำวัน เราอยู่ที่ไหนเราก็ปฏิบัติไป อบรมบ่มอินทรีย์ไป โอกาสเป็นของเรา อินทรีย์บารมี ความดี เป็นของเรา พ่อแม่ครูบาอาจารย์ท่านอนุโมทนากับครูบาอาจารย์ที่ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ ผู้ตั้งมั่นในความกตัญญูกตเวที รู้คุณ ที่พากันมาส่งอาม่าสุภา ชวาวรชัย ในวาระสุดท้ายแห่งอวสานของชีวิต

เราทุกคนที่เกิดมาร่วมกันในโลกนี้ พระพุทธเจ้าท่านให้เราสงสารกัน เมตตากัน ดูแลกัน แม้จะลาละสังขารแล้ว ผู้ยังมีชีวิตอยู่ก็พากันอุทิศบุญกุศลส่งไปให้ ยังเหลือพวกเราทุกคนจะได้พากันสร้างความดี สร้างบารมีต่อ

พระธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

องค์หลวงพ่อกัณหา สุขกาโม เมตตาให้นำมาแสดงธรรม
ในงานสวดอภิธรรม
เช้าวันจันทร์ที่ ๕ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘
ณ วัดแพร่ธรรมาราม อ.เด่นชัย จ.แพร่

พ่อแม่อย่าประมาท

ดังนั้น ความเป็นพ่อเป็นแม่
จึงถือว่าเป็นบุญใหญ่ เป็นกุศลมาก
เพราะว่าถ้าเราเลี้ยงบุตรเลี้ยงลูกให้ดี
เขาก็จะเป็นบุคคลที่ดีที่ประเสริฐ
ได้ทั้งบุญได้ทั้งความดี

พ่อแม่เป็นผู้ประเสริฐนะ คนเราถ้าได้ระลึกถึงคุณพ่อคุณแม่ใจมันมีความสุข "พ่อแม่ท่านจึงเปรียบว่าเหมือนพระอรหันต์ของลูก เป็นผู้ที่มีแต่ให้แล้วก็ให้..."

ตอนเด็ก ๆ ตอนเล็ก ๆ พ่อแม่ท่านก็ดูแลเรา ยุงไม่ให้ไต่ ไรไม่ให้ตอม ทะนุถนอมปกป้อง บางคนรักจนไม่อยากให้ทำอะไร กลัวนิ้วจะเสีย กลัวผิวจะเสีย คุ้มครองในเวลาเด็ก โตขึ้นมาแล้วก็ยังคุ้มครองรักษา

"ความรักที่ยิ่งใหญ่ท่านจึงเปรียบเสมือน 'เทวดา'"

ที่ท่านเปรียบว่าพ่อแม่นี้ป็นพระอรหันต์ เป็นพระพรหม คือผู้ที่มีเมตตา มีความกรุณา มุทิตา อุเบกขากับลูก ๆ ทุกคน เป็นพรหมสี่หน้าที่คอยเมตตาพวกเรา เป็นเทวดาของบุตร

'เทวดา' นี้คือผู้ที่อวยชัยอวยพร นำในสิ่งที่เจริญ นำในสิ่งที่มีความสุขมาให้ และปกป้องคุ้มครองภัยให้ลูก ๆ

พ่อแม่เป็นผู้ที่ให้ทั้งร่างกาย ให้ทั้งจิตใจ ให้ทั้งความอบอุ่น ให้ความดีทั้งหลายทั้งปวง เป็นเด็กก็ยังให้ โตมาแล้วก็ยังให้ ให้โดยไม่มีที่สิ้นสุด นั่นคือความรักของพ่อแม่

ท่านจึงยกตำแหน่งอันสูงสุดว่า
'เป็นผู้ที่มีแต่ให้...'

ขนาดพระพุทธเจ้าท่านได้เป็นพระพุทธเจ้า ก็เพราะว่าท่านเป็นผู้กตัญญูกตเวที พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในหลวงของเราท่านเป็นผู้ประเสริฐ เป็นที่เคารพรักของโลก ก็เพราะท่านเป็นผู้มีความกตัญญูกตเวที ดังนั้นเราควรเป็นคนที่มีความกตัญญูกตเวทีนะ

"ชีวิตของเราจะเจริญ จะเสื่อมก็อยู่ที่พ่อที่แม่..."

ดังนั้น ความเป็นพ่อเป็นแม่จึงถือว่าเป็นบุญใหญ่ เป็นกุศลมาก เพราะว่าถ้าเราเลี้ยงบุตรเลี้ยงลูกให้ดี เขาก็จะเป็นบุคคลที่ดีที่ประเสริฐ ได้ทั้งบุญได้ทั้งความดี

ทุกอย่างมันต้องเกิดจากเหตุ เกิดจากปัจจัยทั้งนั้น อย่างครอบครัวของเราจะเจริญมั่นคง หรือว่าจะมีความสุข ก็อยู่ที่คุณพ่อคุณแม่นะ

ภาษิตที่เป็นอมตะท่านจึงบอกไว้ว่า
"ต้องเริ่มที่พ่อก่อที่แม่"

ลูกที่เกิดมามันก็เหมือนพ่อแม่ เลือดมันก็กรุ๊ปเดียวกับพ่อแม่

บางทีมันก็เดินเหมือนพ่อแม่ พูดเหมือนพ่อแม่ พยายามถอดแบบมาจากพ่อแม่ ถ้าพ่อแม่ขยัน ลูกมันก็ขยัน ถ้าพ่อแม่ขี้เกียจ มันก็ขี้เกียจ ถ้าพ่อแม่พูดจาใช้สำนวนไม่สุภาพ มันก็พูดตามพ่อแม่ เถียงกันเก่ง ทะเลาะกันเก่ง ลูกมันก็เอาตัวอย่าง ถ้าพ่อแม่ดื่มเหล้า เล่นการพนัน ลูกมันก็ทำตาม ถ้าพ่อแม่เจ้าชู้ ลูกมันก็เจ้าชู้

การเลี้ยงลูกนี้ เราไม่ได้เลี้ยงเฉพาะทางร่างกายนะ เราต้องเลี้ยงทางคำพูด กิริยา และการกระทำ...

กรรม คือการกระทำ มันจะเป็นมรดกตกทอดถึงลูกของเรา มันทำตามพ่อแม่มันหมด พ่อแม่ไม่มีศีลไม่มีธรรม ลูกมันก็ไม่มีศีล ไม่มีธรรม มันทำตามหมด พ่อแม่ยากจน ลูกมันก็ยากจน พ่อแม่ร่ำรวย ลูกมันก็ร่ำรวย

“ไม่ว่าคนหรือสัตว์ล้วนแต่ทำตามผู้นำ ทำตามแบบ ตามพิมพ์ ‘แบบพิมพ์’ ถึงเป็นสิ่งที่สำคัญ...”

เรื่องนี้เป็นเรื่องใหญ่ เป็นเรื่องสำคัญ ให้ทุกคนทุกท่านเข้าใจว่าทุกอย่าง “เริ่มที่พ่อก่อที่แม่” เราสงสารลูกเราที่มันทุกข์ยาก ที่มันจะลำบาก ที่มันจะเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏสงสาร

ด้วยเหตุด้วยปัจจัยนี้ พระพุทธเจ้าท่านจึงให้เรารู้จักทุกข์ที่จะเกิดในอนาคต ให้รู้ข้อปฏิบัติถึงความดับทุกข์ อย่าได้ประมาท อย่าได้มักง่าย อย่าได้มองข้ามสิ่งที่ไม่ควรมองข้าม อย่าละทิ้งภาระหน้าที่ที่ดีนี้ไป

พระพุทธเจ้าท่านตรัสถามพระอานนท์ว่า
“อะไรเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในชีวิต...?”

และพระองค์ทรงตรัสเฉลยว่า
“สิ่งที่สำคัญที่สุดของชีวิต ก็คือการได้คบได้สมาคมกับคนดี”

คนที่เราพบและคลุกคลีมากที่สุดก็คือ “พ่อกับแม่เรา” พ่อแม่ถึงเป็นคนสำคัญของชีวิต “ถ้าพ่อแม่ดี ลูกก็จะได้ดีป็นคนดี...”

พระพุทธเจ้าท่านจึงเมตตาตรัสว่า
“อะเสวะนา จะ พาลานัง ปัณฑิตานัญจะ เสวะนา”
สิ่งที่เป็นมงคล คือการคบบัณฑิต เพราะบัณฑิตจะพาเราทำแต่ความดี

“ให้ความดี ให้ปฏิปทา...”

ถ้าคนเรามีปัญญา มีปฏิปทาที่ดี ที่ประเสริฐ ทรัพย์สมบัติภายนอกมันหาได้ เพราะปัญญามันประเสริฐกว่าทรัพย์สินเงินทอง

การที่เราเป็นคนร่ำรวย แล้วให้ทรัพย์สมบัติแก่ลูกตนเอง พระพุทธเจ้าท่านตรัสว่า ยังไม่ประเสริฐเท่ากับให้ความดี ให้ปฏิปทา

พระพุทธเจ้าท่านถึงให้เราทุก ๆ คนกลับมาประพฤติปฏิบัติตัวเอง กลับมาพัฒนาตัวเอง ปัญหาต่าง ๆ ที่มันจะเกิดขึ้นในอนาคตมันอยู่ที่คุณพ่อคุณแม่วางเกม วางการดำเนินชีวิตให้ลูกของตนเอง

'การเลี้ยงลูก' นี้ ถือว่าเป็นอาชีพที่ได้บุญได้กุศลมากที่สุดในโลกนะ ถ้าเราเลี้ยงให้เขามีคุณธรรม เป็นประโยชน์ต่อตัวเองและเป็นประโยชน์ต่อสังคม...

ผู้จะเลี้ยงลูก ต้องเลี้ยงให้ถูกต้องตามวิธี...

ทุกวันนี้ เศรษฐกิจมันรัดตัวรัดกุม ต้องทำงานทั้งพ่อทั้งแม่ ไม่เหมือนสมัยโบราณ พ่อแม่สมัยนี้ไม่มีโอกาสได้เลี้ยงลูก ลูกจึงได้ต้องอยู่กับคุณตาคุณยาย หรือคนรับใช้ คุณตาคุณยายก็รักหลานหลงหลาน ตามใจหลาน กลัวหลานจะไม่รักตัวเอง จะไม่ติดตัวเอง เลยปล่อยตามใจทุกอย่าง "พ่อแม่ก็กลัวลูกจะไม่รัก ก็อัดด้วยเงินด้วยสตางค์ อัดด้วยวัตถุ ไม่ได้บอกไม่ได้สอนกันเลย"

นอกจากนั้นบางคนที่เศรษฐกิจพอจะไปได้ ก็พยายามที่จะให้ลูกเป็นคนเก่ง เป็นคนฉลาด โดยให้เรียนพิเศษ เพื่อจะได้เป็นคนเก่งคนฉลาด ต้องการให้ลูกได้ดีในอนาคต แต่ไม่ให้ปัญญาให้คุณธรรม

อย่างพระพุทธเจ้าองค์หนึ่งเกิดมามีประโยชน์มาก

พระอรหันต์เกิดมาองค์หนึ่งก็มีประโยชน์มาก

ถ้าลูกของเราเกิดมาเป็นคนดี เป็นเป็นพระอริยเจ้า มันมีประโยชน์มาก "แต่พ่อแม่ส่วนใหญ่ไม่ค่อยฝึกลูกนะ" ปล่อยให้ลูกเป็นไปโดยธรรมชาติเฉย ๆ ลูกที่ฉลาดแหลมคมถือว่ายังมีอยู่น้อยมาก

คนเรามันขี้เกียจขี้คร้าน มันเห็นแก่ตัวมันถึงได้เกิดมา มันต้องมาฝึก มาประพฤติปฏิบัติ ในเวลาที่จะต้องฝึกก็ควรฝึก อย่าได้ปล่อย

ตามยถากรรม ถ้ามันโตเกิน มันใหญ่เกิน มันฝึกไม่ได้ มันสายเกินไปแล้ว มันไม่ทันเวลา ไม่ทันเหตุการณ์ เพราะความสุขมันก็เหมือนยาเสพติดนั่นแหละ ลูกๆ เรามันติดสุขติดสบายไปเสียแล้ว

"ถ้ามันติดแล้ว มันจะละได้ยากจริงๆ ..."

สังคมประเทศชาติส่วนใหญ่ก็ถือว่ายังเลี้ยงลูกไม่ถูกวิธี มันถึงมีความทุกข์ยากกันเป็นส่วนใหญ่

เมื่อเราเป็นผู้ใหญ่แล้ว มันเกินที่พ่อแม่จะสอนเรา เกินที่คนอื่นจะสอนเรา พระพุทธเจ้าให้เราสอนตัวเองนะ...

สอนตัวเอง บังคับตัวเอง มาเอาศีลห้าเป็นที่ตั้ง มาตั้งมั่นในความดี เพราะชีวิตที่มีศีลห้าเป็นชีวิตที่ประเสริฐ เป็นชีวิตที่ไม่มีเวร ไม่มีภัย เป็นชีวิตของพระอริยเจ้า เป็นชีวิตของพระโสดาบันที่อยู่ในบ้าน ในสังคม

'การประพฤติปฏิบัติ' นี้ พระพุทธเจ้าท่านให้เราปฏิบัติที่ตัวเรานะ เน้นมาที่กายของเรา วาจาของเรา ที่ความคิดจิตใจของเรา ปฏิบัติที่บ้านของเรา ที่ทำการทำงานของเรา เราอยู่ที่ไหนก็ปฏิบัติที่นั่น นั่นแหละคือ 'การปฏิบัติธรรม'

เราถือว่าเราเกิดมาเพื่อเป็นผู้เสียสละ มาละความเห็นแก่ตัว เป็นผู้ไม่ตามจิตตามใจของตัวเอง เราเกิดมาเพื่อประพฤติปฏิบัติตนตามศีล ตามธรรม ตามความถูกต้อง

เราจะมีความสุข เราก็ต้องเป็นผู้เสียสละ ถ้าเราไม่เสียสละ ความทุกข์มันเกิดกับตัวเราแน่

พระพุทธเจ้าท่านไม่ให้เราเอาความสุขจากผู้อื่น แต่ให้เราเป็นผู้ให้ ถ้าเราเป็นผู้ให้ ครอบครัวของเราต้องมีความสุขแน่พราะเราเป็นผู้ให้

คนที่เกิดมาเพื่อเป็นผู้เอานี่แหละ มันทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนแน่!!!

ลูกเมีย ภรรยาสามี มีทุกข์แน่ เพราะเราเป็นผู้เอา มันมีนิสัยเป็นผู้เอาตั้งแต่อดีต ตั้งแต่อยู่ในท้องแม่ มันเป็นหนุ่ม เป็นสาวก็ยังเอาจากพ่อจากแม่อีก "พ่อแมไม่มีให้ พ่อแม่ยากจน ก็ไปว่าพ่อแม่อีก"

ความคิดอย่างนี้ พระพุทธเจ้าให้เราเปลี่ยนแปลงใหม่ เรามีลมหายใจอยู่ เราต้องเปลี่ยนแปลงใหม่

"เราต้องเป็นผู้ให้" เราให้อะไรบ้าง เราตื่นมาเราเสียสละอะไรบ้าง? เราต้องคิดอย่างนี้เสมอ

เรามาหยุดทำบาปทำกรรม เรามาเป็นคนขยัน มาให้ผู้อื่นอย่างน้อยก็เป็นการเมตตาตนเอง

คนทำความเพียร ขยัน อดทน จัดว่าเป็นคนมีเมตตาต่อตนเอง ถ้าเราไม่ขยันหมั่นเพียร ไม่เสียสละ ในอนาคตเราต้องทุกข์แน่นอน "เราทำอะไร เราจะได้รับผลกรรมอย่างนั้น"

บางคนไม่รู้นะว่าตัวเองทำบาปทำกรรม ตัวที่ไม่ขยัน ขี้เกียจ ขี้คร้านนี้แหละ คือตัวกรรม คือการทำบาป...!

เวลานั้นเป็นสิ่งที่สำคัญ การกระทำเป็นสิ่งที่สำคัญ

“ความขี้เกียจขี้คร้าน คือการสร้างหนี้สินให้กับตัวเอง”

เพราะมันขี้เกียจขี้คราน มันถึงต้องเป็นหนี้เป็นสิน ไม่ร่ำไม่รวย ไม่เจริญ ไม่มีคุณธรรม

เวลามันเป็นของมีค่า มีราคา ให้ทุกคนเข้าใจดี ๆ เข้าใจให้ดี ๆ เราจะไปมัวเพลิน มัวประมาทไม่ได้ มัวโทรศัพท์หาเพื่อน มัวฟังเพลง เราไปมัวดูหนังดูละคร อย่างนั้นไม่ได้

“เราพลาดนิดหน่อย เราก็เป็นผู้แพ้แล้ว...”

เราเป็นคนหัวดีมันยังไม่พอ มันต้องขยัน มันต้องอดทน ต้องเสียสละมาก ๆ จนเป็นปฏิปทา จนขี้เกียจไม่เป็น ถึงใช้ได้

“เราอย่าไปคิดว่าเราพัฒนาตัวเองเพียงพอแล้ว...”

พระพุทธเจ้าท่านมีเมตตานะ ท่านเมตตาให้ทุกท่านทุกคน ทำความดี ให้กระตือรือร้นทำความดี ชีวิตของเราจะเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีได้ ต้องเปลี่ยนแปลงตัวเองให้ได้ เราคิด ๆ ดู คำนวณดู อันไหนไม่ดี ให้เอาใหม่ปรับปรุงใหม่ คนเรามันอยู่ที่บ้านที่ทำงานนะ นาน ๆ ทีเราถึงได้มาอยู่วัด เราต้องเอาที่ทำงานมาประพฤติปฏิบัติ

ในครั้งพุทธกาลถึงวันอุโบสถ นางวิสาขามหาอุบาสิกา ก็พาบริวารมารักษาศีลอุโบสถ เขาหยุดการหยุดงาน

เดี๋ยวนี้สังคมเขาเปลี่ยนแปลง วันพระไม่ตรงวันหยุด ก็ให้ถือเอาวันเสาร์ วันอาทิตย์ก็ได้ ถ้าไม่มีธุระ ไม่มีการนัดหมาย ให้เราทำเป็นตัวอย่างให้ลูก ๆ หลาน ๆ ดีกว่าเราไปเที่ยวชายทะเล ไปเที่ยวต่างประเทศ ดูคอนเสิร์ต นั่นมันเป็นอารมณ์ของสวรรค์ ของการเพลิดเพลิน มันไม่ใช่อารมณ์ที่ทำให้อนาคตสดใสยั่งยืนถาวรเพราะคนเราตายไป เอาอะไรไปไม่ได้นะ

พระพุทธเจ้าท่านให้ทุกคนเข้าใจอย่างนี้ ผู้ที่เป็นพระโสดาบันเป็นพระสกิทาคามีในพุทธกาลมีเยอะที่อยู่ที่บ้าน เพราะเขาเข้าใจการประพฤติปฏิบัติ วัน ๘ ค่ำ ๑๕ ค่ำ หรือเสาร์ อาทิตย์ ค่อยพากันมาเข้าวัด ถือศีลปฏิบัติธรรม ถวายทานตามกาลตามเวลา ทำเหมือนที่เราทำอย่างนี้ถูกแล้ว มีเวลาอันสมควรก็ชวนกัน นัดหมายกันมาวัดอย่างนี้แหละ

คนเราแก่ลงทุกวัน ไม่รู้ตอนกลางวัน กลางคืน แต่ว่ามันแก่สิ่งที่ติดตามตัวเราไป คือ อริยทรัพย์ คือ บุญกุศลคุณงามความดี เวลาเราตายไป ยมบาลไม่ได้ถามว่าท่านเป็นเศรษฐีหรือเปล่า มียศเป็นนายพลหรือเปล่า? เขาไม่ถามอย่างนั้น เขาถามว่า ไปเกิดในเมืองมนุษย์ทำความดีอะไรบ้าง?

อริยทรัพย์ได้แก่อะไรบ้าง...?

อริยทรัพย์ ได้แก่การให้ทาน การรักษาศีล การเจริญเมตตา ไหว้พระ สวดมนต์ สิ่งเหล่านี้เรียกว่า 'อริยทรัพย์' ที่จะติดตัวเราทุก ๆ คนไปได้ ข้าวของเงินทอง ลาภ ยศ สรรเสริญ ลูกหลาน ญาติมิตรวงศ์ตระกูล เป็นสิ่งที่เรานำติดตัวไปไม่ได้

'ศีลห้า' เป็นหลักประกัน เครื่องประกัน ไม่ให้เราตกไปสู่นรก อย่างเมื่อเรายังไม่หมดกิเลส เราก็ยังได้เกิดมาบนโลกมนุษย์

'ศีลห้า' เป็นชีวิตของพระอริยเจ้าที่อยู่กับบ้าน อยู่กับสังคม อยู่กับการทำงาน อยู่กับลูกกับหลาน

ญาติโยมผู้สูงอายุทั้งหลาย พระพุทธเจ้าท่านให้พวกเราพากันรักษาศีลห้านะ ถึงคราวถึงเวลาแล้วที่ญาติโยมทุก ๆ คนจะต้องฝึกจิตฝึกใจ ฝึกรักษาศีลห้า พระพุทธเจ้าท่านให้ญาติโยมทุก ๆ คนตั้งเจตนารักษาศีลห้า

ถ้าเราทำผิดศีล เราทำไปโดยไม่มีเจตนา ชื่อว่า 'ยังไม่ผิดศีล'

'ศีลห้า' นี้ เป็นศีลของญาติโยม เป็นอริยทรัพย์ เป็นทรัพย์ที่ประเสริฐ

พระพุทธเจ้าท่านมีเมตตาบอกพุทธบริษัทว่า "อย่าพากันตั้งอยู่ในความประมาท" เพราะคนส่วนใหญ่เกิดมาในโลกนี้ ที่ร่ำรวยส่วนใหญ่นั้นตั้งอยู่ในความประมาท ตายไปก็ตกนรกกันเป็นส่วนมาก คนจนตายไปก็ตกนรกเป็นส่วนมาก เพราะตั้งอยู่ในความประมาท ความเพลิดเพลิน ความประมาทมันทำให้เราเกิดความผิดพลาดในชีวิต

พระพุทธเจ้าท่านเมตตาห่วงเรา ตรัสโอวาทครั้งสุดท้ายว่า

"สังขารมีความเสื่อมไปเป็นธรรมดา ท่านทั้งหลายยังความไม่ประมาทให้ถึงพร้อมเถิด"

นี่เป็นโอวาทครั้งสุดท้ายก่อนปรินิพพาน

ท่านทั้งหลายใช้ชีวิตด้วยความประมาท ชีวิตถึงเป็นอย่างนี้ เราจะประมาทไม่ได้ ชะล่าใจไม่ได้ เราอย่าได้คิดว่าตัวเองไม่ประมาทนะ ถ้าเราติดสุขติดสบาย ขี้เกียจขี้คร้าน ไม่สร้างเหตุสร้างปัจจัย ละความขี้เกียจขี้คร้าน ละความเห็นแก่ตัวไม่ได้

ถ้าติดสุขติดสบายก็ชื่อว่า "เราตั้งอยู่ในความประมาท"

พระธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

องค์หลวงพ่อกัณหา สุขกาโม เมตตาให้นำมาแสดงธรรม
ณ วัดป่าทรัพย์ทวีธรรมาราม
ต.วังหมี อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา

การปฏิบัติธรรมของพระพุทธเจ้า ท่านได้ตรัสรู้ด้วยปัญญา

เราจึงได้ยินคำว่า ‘เจริญสมาธิภาวนา’

สมาธิ คือความสงบ เป็นพื้นฐาน เป็นที่ตั้งของปัญญา

คนเราระบบร่างกาย ดิน น้ำ ลม ไฟ อากาศธาตุ

สมองของเราเป็นคลังปัญญา

ก็เราคิดมากเกิน มันก็ปวดหัว มันก็ฟุ้งซ่าน

ท่านถึงให้เราคิดแล้วก็พักผ่อนสมอง

พักผ่อนสมองเสร็จแล้วก็คิด

ให้สมาธิกับปัญญาเดินทางร่วมกัน

คนดีตามธรรมพระพุทธเจ้า

การตามใจตัวเอง ตามอารมณ์ของตัวเองนี้

คือการก่อภพก่อชาติ

พระพุทธเจ้าท่านจึงเมตตาให้เรากลับมาเมตตาตนเอง

ด้วยการ ‘เป็นผู้เสียสละ เป็นผู้มีศีล’

เพราะที่พึ่งอื่นนั้นมันพึ่งได้ชั่วคราว

ไม่เหมือนการพึ่งพระรัตนตรัย

ที่จะสามารถนำเราสู่สวรรค์ มรรคผล และพระนิพพาน

ชีวิตของคนเรามันต้องอยู่ด้วยความดี ก้าวไปด้วยความดี...

ทุก ๆ ท่าน ทุก ๆ คนมันติดมากนะ ติดในสิ่งที่ไม่ดี ไม่ใช่ว่าติดธรรมดา พระพุทธเจ้าให้ไปทางตะวันออก เราก็ไปทางตะวันตก มันตรงกันข้าม

ทุกคนช่วยเราได้เฉพาะปัจจัย ๔ ช่วยเราได้เฉพาะคำบอกคำสอนที่พระพุทธเจ้าสอน แต่คนที่จะช่วยเราได้แท้จริงคือตัวเราเอง เราต้องละมานะ ละพยศ ลดทิฏฐิ ยอมประพฤติปฏิบัติด้วยความตั้งอกตั้งใจ ประวัติศาสตร์ที่เราผ่านมา ถือว่าเป็นประวัติศาสตร์ที่ยังไม่เป็นที่พึงพอใจ มันยังแย่อยู่ มันไม่เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่นเลย

ยาเสพติดทั้งหลายทั้งปวงที่คนเขาติดกัน ชื่อว่า ‘การติด’ นี้ จิตใจของเรามันติดในทิฏฐิมานะ อัตตาตัวตน มันต้องการทำตามใจของเรา ดำรงชีพอยู่ด้วยการตามใจ มันเลยเป็นทางที่ผิด

ส่วนใหญ่เรามันไม่ได้เบรกตัวเอง เราชอบทำตามใจตัวเอง พระพุทธเจ้าท่านสอนเราไม่ให้ตามใจตัวเอง ให้เราพยายามเจริญสติสัมปชัญญะให้สมบูรณ์ อย่าได้ตามใจตัวเอง เบื้องต้นให้รู้จักตัวเอง คนเราส่วนใหญ่ไม่รู้จักตัวเอง มันทำตามสัญชาตญาณที่มันเคยชิน

สถานการณ์จะเป็นอย่างไรก็ช่างหัวมัน...!

พระพุทธเจ้าท่านให้เราทุก ๆ คน อย่าได้พากันคิดอย่างนั้น เรามีชีวิตอยู่ เรามีลมหายใจอยู่ อย่างนี้มันก็ดีแล้ว มันก็เพียงพอแล้ว ให้เราพยายามขวนขวาย ให้เราพยายามเสียสละ ความตั้งใจอยู่ที่ไหน ความขยันอยู่ที่ไหน ความอดทนอยู่ที่ไหน ความสำเร็จมันก็อยู่ที่นั่น

พระพุทธเจ้าท่านตรัสว่า คนเรานั้นมันต้องมาแก้ที่ใจตัวเอง แก้ที่การกระทำของตัวเอง แก้ที่คำพูดของตัวเอง เราเป็นคนที่ไม่มีคุณธรรม ไม่มีศักยภาพ ก็ต้องสร้างเหตุสร้างปัจจัยให้มาก ๆ ให้เป็นพิเศษ ปฏิบัติความดีให้มันต่อเนื่อง เราปล่อยปละละเลยตัวเองมาตั้งหลายปี จะให้มันแก้ไขได้ทันทีนั้น มันเป็นไปไม่ได้! มันต้องอาศัยการปฏิบัติติดต่อต่อเนื่องกัน

เรามันเกิดมาเป็นผู้เอา เป็นผู้ยึดถือ...

เราเอาจากพ่อแม่ตั้งแต่อยู่ในท้อง จนเติบโตก็ยังเป็นผู้เอา ความคิดอย่างนี้ มันเป็นความคิดเห็นที่ผิด เข้าใจผิด คนเราถ้าเกิดมาไม่มีคนมาเอาอกเอาใจ ก็เป็นคนที่มีปัญหา ว่าตัวเองนี้ “บุญน้อยวาสนาน้อย พ่อแม่มีปัญหา ไม่ได้รับความเมตตา ไม่ได้รับความอบอุ่นเหมือนคนอื่นเหมือนลูกคนอื่น” ถ้าเราคิดอย่างนี้เราจะเป็นคนอ่อนแอ

เราจะเป็นคนที่ไม่มีกำลังใจ หมดกำลังใจที่จะทำความดี หมดกำลังใจที่จะทำงาน

"มันจะชอบก็ทำ มันจะไม่ชอบก็ทำ มันจะเบื่อหรือไม่เบื่อก็ทำ"

ปกติคนเราที่มีการเวียนว่ายตายเกิด ที่มีปัญหานี้ เพราะมันชอบทำตามอารมณ์ ไม่ได้ทำตามความถูกต้อง ขยันก็ทำ ไม่ขยันก็ไม่ทำ ถ้าปฏิบัติอย่างนี้ไม่ได้ เราจะเป็นคนสมาธิไม่แข็งแรง

พระพุทธเจ้าท่านให้เราถือนิสัยของพระพุทธเจ้า ท่านให้เราตั้งใจปฏิบัติดีต่อเนื่องกัน ๕ ปีเต็ม ๆ ถ้าใจเรายังไม่ได้นิสัยของพระพุทธเจ้า ท่านก็ให้เราปฏิบัติเรื่อย ๆ เพราะต่อไปในอนาคตเราต้องเป็นพ่อแม่ เราต้องเป็นครูบาอาจารย์ ต้องเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติ ชีวิตของเรามันไม่ได้จบลงแค่ปัจจุบัน

เราบวชนาน เราไม่อยากนั่งหัวแถว เราก็ต้องอยู่หัวแถว เราบวชนานพรรษามันก็แก่ ร่างกายมันก็แก่ สายพันธุ์มนุษยนี้เป็นสายพันธุ์ที่ประเสริฐ มันก็ต้องแก่กล้าไปด้วย เราต้องทำความดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

พระพุทธเจ้าท่านเมตตาสอนเรา ให้เรานั่งอยู่เราก็รู้ ให้เราเดินอยู่เราก็รู้ ให้ใจเราอยู่กับเนื้อกับตัว "เอาใจของเราอยู่เพื่อฝึกสติสัมปชัญญะให้สมบูรณ์" ไม่ว่าเราจะเดินอยู่ไหน เดินบิณฑบาต นั่งฉัน ก็ให้เรารู้ตัวเอง แล้วก็ให้รู้ใจตัวเอง ตัวเองคิดอะไร คิดดี คิดชั่ว คิดผิด หรือคิดถูก เราจะได้แก้ไขความคิดของเรา แก้ไขอารมณ์ของเรา

เราต้องเจริญสติสัมปชัญญะ ฝึกปล่อย ฝึกวาง ละตัวละตน เรามีตัวตนมากเท่าไรก็ให้รู้จัก "คนที่เขาเป็นบ้าก็ดี เป็นโรคประสาทก็ดี ส่วนใหญ่เขาไม่ยอมรับว่าตัวเองเป็นบ้า เป็นประสาท เขาถือว่าตัวเองเก่ง ตัวเองฉลาดมีเหตุมีผล..."

"การที่เราอยู่กันเป็นกลุ่มเป็นก้อน ทุก ๆ คน ก็ต่างมาทำความดีร่วมกัน" พระพุทธเจ้าท่านสอนเราไม่ให้เราไปมองดูคนอื่นเขาจะดี เขาจะชั่วอะไร... เดี๋ยวเราจะไปรับเอาสิ่งที่เขาไม่ดีมาใส่ใจเรา ให้เราพยายามเอาธรรมะมาใส่ใจของเรา เอาใจพระพุทธเจ้ามาใส่ใจของเรา

ถ้าเรารับประทานอาหาร ถ้าเราฉันข้าวในแต่ละวันนี้เพื่อความสุขในร่างกาย เพื่อความเอร็ดอร่อย เพื่อการพักผ่อน ก็ถือว่าเราไม่ได้พัฒนาตนเอง ไม่ได้เอาใจใส่ตนเอง

พระพุทธเจ้าท่านไม่ให้เราเอาตัวตนเป็นใหญ่ ต้องเอาธรรมเป็นใหญ่ ถ้าไม่ทำอย่างนั้น เราจะมีสงครามในจิตในใจ เราจะอยู่ด้วยการขัดแย้ง อยู่ด้วยการต่อต้าน ไม่ได้กลับมาแก้จิตแก้ใจของเรา ไม่รู้จักว่า "โลกนี้เขาเป็นอย่างนี้ตั้งแต่เรายังไม่เกิด" ให้เรารู้จักหยุด ให้รู้จักเย็น รู้จักฟังคนอื่นเค้าบ้าง เราจะเอาหัวชนฝาอย่างเดียว มันก็ตายเปล่า มันไม่มีประโยชน์อะไร

การบริโภคความสุขมันไม่มีเพียงพอ... มันมีอันนี้ ก็อยากได้อันโน้น มันวิ่งไม่หยุด มันวิ่งทั้งกาย มันวิ่งทั้งใจ ก็ให้เรารู้จักปล่อย รู้จักวาง เราขับรถก็รู้จักใช้เกียร์ว่างบ้าง รถมันจะได้พักผ่อน

'มนุษย์สายพันธุ์เก่า' นี้เป็นมนุษย์ที่เห็นแก่ตัว แสวงหาแต่ความเห็นแก่ตัว ทำอะไรก็เพื่อเห็นแก่ตัว การมาพัฒนาตัวเองใหม่ก็ต้องมาละความเห็นแก่ตัว

นั่งสมาธิอยู่อย่างนี้ ก็ปวดขานิด ๆ หน่อย ๆ มันก็ไม่อดไม่ทน มันไม่อยากยึดมั่นถือมั่น มันเลยไม่อดไม่ทน 'การอดการทน' นี้เป็นการสร้างบารมี บ่มอินทรีย์ นั่งอยู่กับเพื่อนหลาย ๆ คน มันก็อยู่ไม่ได้ มันไม่ว่าง มันไม่สงบ

ความคิดอย่างนี้ เป็นความคิดที่เรากำลังสร้างปัญหาให้กับตัวเอง เพราะเราเอาอัตตาตัวตนของเราเป็นใหญ่ เป็นความคิดที่มีเมตตาน้อย ถ้าคนมีเมตตาน้อย เห็นอะไรก็ไม่สบอารมณ์ มันจะเอาแต่พี่น้องพ่อแม่ตัวเอง แต่กับคนอื่นก็คิดไปอีกอย่างหนึ่ง

พระพุทธเจ้าท่านเมตตาสอนให้เราว่าง แต่เราไปว่างแบบคนขี้เกียจน่ะ ที่อยู่อาศัยก็สกปรกเศร้าหมอง กลับเข้ากุฏิที่พักจะนอนก็นอนเลย ไม่มีการกราบพระ ไหว้พระ นั่งสมาธิ เข้ามาในศาลาอย่างนี้มันยังไม่อยากกราบพระ มันว่าง มันคิดว่าพระอยู่ในใจ

"นี่มันว่างอย่างคนมีความเห็นแก่ตัว...!"

เราคิดอย่างนี้ 'ความว่าง' มันไม่ถูกต้อง มันเป็นความว่างที่เห็นแก่ตัว เพราะจิตใจมันไม่มีธรรม ไม่มีคุณธรรม มันมีแต่อัตตาตัวตน "ต้องฝึก ต้องพัฒนา ไม่ใช่แค่นิดหน่อยนะ ต้องมากจริง ๆ ถึงจะเข้าถึงแก่นแท้ของพระศาสนา..."

ในชีวิตประจำวันของเรา เราก็ทำเพื่อละ เพื่อวาง เพื่อปล่อย เจริญเมตตามาก ๆ โดยนำตัวเองมาฝึก 'ฝึกไม่เห็นแก่ตัว' นะ...

"ทำไป ฝึกไป ปฏิบัติทุก ๆ วัน"

ไม่มีใครมาประพฤติปฏิบัติให้เรา ถึงเวลาทำอะไร เราก็รักษาระเบียบ รักษาวินัย เรามันยังมีกิเลสมาก มันต้องมีระเบียบมีวินัย ใช่ไหม...?

ในชีวิตของคนเรามันก็ต้องเป็นอย่างนั้นนะ คนเราต้องแก่ คนเราต้องเจ็บ ต้องตาย ด้วยเหตุนี้ พระพุทธเจ้าท่านไม่ให้เรากลัวนะ อย่างพระเรา เณรเรา ถ้าบวชไม่สึก มันได้เป็นอยู่แล้วครูบาอาจารย์ มันได้ช่วยเหลือตัวเองและผู้อื่น พระพุทธเจ้าท่านจึงให้เราตั้งอกตั้งใจประพฤติปฏิบัติ

"มันแก่อยู่ แต่ว่ามันแก่แต่กาย"

ต้องฝึกจนจิตใจมันเป็น ต้องฝึกจนจิตใจมันไม่สะดุด ถ้ามันกลัวอุปสรรคกลัวปัญหา แสดงว่าจิตใจมันยังสะดุดอยู่ จิตใจมันยังติดอยู่ เช่น ให้เราเทศน์ ให้เราแสดงธรรม ถ้ามันกลัวอยู่นี้ แสดงว่าเป็นอาการสะดุดทางจิตใจ มันเป็นจิตใจที่มีอัตตาตัวตน จะให้พรเราก็กลัว จะให้ศีลก็ยิ่งกลัว...

พระพุทธเจ้าท่านสอนให้เรามีความสุข ให้เราเป็นคนรู้จักพอ พอใจในการทำดี พอใจในการเสียสละ

ทุกท่านทุกคนต้องฝึกสมาธิ เช่น เราทำการทำงาน ก็ให้ใจเราอยู่กับเนื้อกับตัว อย่างนี้ท่านเรียกว่า ‘เรากำลังเจริญสมาธิ’

คนที่มีสมาธินี้ เป็นคนที่มีความสุข เป็นคนที่มีจิตใจเปรียบเสมือน ‘แอร์คอนดิชั่นติดในหัวใจ’

‘เรื่องพูด’ เราอย่าไปทะเลาะกับใคร ให้ฝึกพูดดี ๆ พูดเพราะ ๆ เราเองก็มีความสุข คนเรามีปัญญา ส่วนใหญ่คนที่มีความรู้มากก็มีเหตุผลมาก เราต้องมีเทคนิคในการพูด

เราเป็นญาติเป็นโยม เราต้องออกกำลังกายให้ร่างกายของเรามันแข็งแรง ฝึกหายใจออก...หายใจเข้าสบาย เดิน โยคะ จ๊อกกิ้ง อะไรต่าง ๆ แกว่งแขน

‘เวลานอน’ ก็ให้เราตั้งใจนอน เพราะเวลานอนไม่ใช่เวลาคิดเรื่องธุรกิจการงาน เอาไว้ก่อน พักไว้ก่อน คนเรานอนไม่พอ พักผ่อนไม่พอ เพราะมันฟุ้งซ่าน มันควบคุมตัวเองไม่อยู่ เวลาเรานอนถ้าเราตั้งจิตไว้ที่ลมหายใจตรงปลายจมูก มันไม่สงบ ก็ให้เราตั้งไว้ที่ท้องหรือลิ้นปี่ มารู้ที่ท้อง ท้องยุบรู้ ท้องพองรู้ ให้มีความสบายที่ท้อง เดี๋ยวมันก็หลับไปเอง

เวลาตื่นขึ้น ตี ๑ ตี ๒ มันไม่ใช่เวลาตื่น ถ้าเราต้องการเข้าห้องน้ำปัสสาวะ ก็ห้ามไม่ให้เราคิดเรื่องอะไร เรื่องการงาน เรื่องลูก เรื่องหนี้สิน เรื่องพี่น้อง เรื่องอนาคต ถ้าเราคิดแล้วมันจะทำให้เรานอนไม่หลับ ถ้านอนไม่หลับแล้วตอนกลางวันมันจะไม่ค่อยมี

ความสุขสดชื่น ร่างกายของเรามันจะร่วงโรย การทำงานของเราก็จะไม่ได้ประสิทธิภาพ ไม่ได้ศักยภาพ ถ้าเราปล่อยตัวเองตื่นขึ้นมาตอนดึก ๆ มาคิดเรื่องต่าง ๆ นั้น อีกไม่นานเราต้องเป็นโรคประสาทแน่ ๆ เป็นโรคอาหารไม่ย่อย กินข้าวไม่อร่อย ร่างกายเสื่อมโทรม เสียทั้งกำลังกาย เสียทั้งกำลังจิต

พระพุทธเจ้าท่านให้เราถึงเวลาปล่อยวาง ก็ปล่อยวาง ถึงเวลาทำก็ทำ ถึงเวลาหยุดก็หยุด เป็นคนมีระเบียบวินัย ตื่นขึ้นก็กราบพระไหว้พระ สวดมนต์ นั่งสมาธิ ทำใจให้สบาย แผ่เมตตา ตั้งใจทำงานให้มีความสุข

สิ่งไหนไม่ดี เราอย่าไปคิด มันเป็นไปไม่ได้ก็อย่าไปคิด ให้เราเบรกตัวเองไว้ หยุดตัวเองไว้

"ฐานที่สำคัญของเรา ก็คือความคิดนี่แหละ..."

'ฝึกพัฒนาความคิด' อย่าเป็นคนวุ่นวายกับความคิดมาก เพราะคนมันยังไม่ตายก็ต้องคิดโน่นคิดนี่ ยิ่งเราเป็นคนฉลาดมาก ปัญญามาก ก็ยิ่งคิดเยอะ ให้เรารู้จักความคิด เราอย่าไปวุ่นวายกับความคิด รู้มาก ฉลาดมาก เป็นคนเก่ง เราต้องเอาสมาธิเข้ามาช่วยให้อยู่กับการหายใจเข้าสบายบ้าง ออกสบายบ้าง

คนเรามันฉลาดมันคิดไม่หยุด ให้เรามีความสงบกับความคิดสลับกันไป เพื่อให้ 'สมาธิ' กับ 'ปัญญา' กลมกลืนเป็นธรรมชาติ เพื่อจิตใจของเราจะได้เกิดความสงบ ความร่มเย็น

คนเราต้องเสียสละ ใจดี ใจสบาย ตื่นขึ้นถึงนอนหลับ อย่างนี้คือการทำความดี

พระพุทธเจ้าท่านจำวัด บรรทมคืนหนึ่งแค่ ๔ ชั่วโมง ท่านมีความสุข การทำงาน คือการปฏิบัติธรรม เป็นการสร้างบารมี

"การสร้างบารมีนี้ มันต้องทวนกระแส"

พระพุทธเจ้าก่อนที่จะตรัสรู้ธรรม ท่านได้รับถวายหญ้าคาจากนายโสตถิยะ ๘ กำ ได้รับถวายข้าวมธุปายาสจากนางสุชาดา เมื่อพระองค์เสวยภัตตาหารเสร็จแล้ว พระองค์เอาถาดทองคำมาอธิษฐานจิตว่า

"ถ้าข้าพเจ้าจะได้บรรลุธรรมเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ขอให้ถาดทองคำไหลทวนน้ำทวนกระแส"

ถาดทองคำก็ไหลทวนน้ำทวนกระแสไป จากนั้นท่านก็มานั่งสมาธิขัดบัลลังก์บนหญ้าคา ๘ กำ ที่นายโสตถิยะนำมาถวาย พระพุทธองค์ทรงอธิษฐานว่า

"แม้เลือดเนื้อของข้าพเจ้าจะเหือดแห้งไปก็ตามที ถ้าข้าพเจ้าไม่ตรัสรู้พระสัมมาสัมโพธิญาณเป็นพระพุทธเจ้า ข้าพเจ้าจะไม่ยอมลุกจากอาสนะที่นั่ง"

พระพุทธเจ้าท่านเข้าสมาธิ พญามาร เสนามารมากันเป็นกองทัพสนั่นหวั่นไหว พระพุทธองค์ท่านก็ไม่ได้สะทกสะท้าน สุดท้าย

พญามารต่างๆ ก็พ่ายแพ้ไป สุดท้ายก็ได้บรรลุพระสัมมาสัมโพธิญาณ เป็นที่เคารพที่สักการะของเหล่าเทวดา และมนุษย์ทั้งหลาย

การตามใจตัวเอง ตามอารมณ์ของตัวเองนี้ คือการก่อภพก่อชาติ พระพุทธเจ้าท่านจึงเมตตาให้เรากลับมาเมตตาตนเองด้วยการ 'เป็นผู้เสียสละ เป็นผู้มีศีล' เพราะที่พึ่งอื่นนั้นมันพึ่งได้ชั่วคราว ไม่เหมือนการพึ่งพระรัตนตรัย ที่จะสามารถนำเราสู่สวรรค์มรรคผล และพระนิพพาน

เรามีโอกาส มีเวลา พระพุทธเจ้าท่านให้เราสร้างบารมี สังคมก็ให้โอกาสเราสร้างบารมี มันเป็นความโชคดี เป็นสิ่งที่ประเสริฐของเรา เรามีวัด มีสถานที่ มีปัจจัย ๔ ให้เราประพฤติปฏิบัติ มันเป็นความโชคดีของเรามากๆ

พระธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

องค์หลวงพ่อกัณหา สุขกาโม เมตตาให้นำมาแสดงธรรม
ณ วัดป่าทรัพย์ทวีธรรมาราม
ต.วังหมี อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา

บารมีนิพพาน

ชีวิตของเราที่เหลืออยู่นี้แหละ ถือว่าเป็นชีวิตที่ประเสริฐ

เป็นชีวิตที่อบรมบ่มอินทรีย์

เป็นชีวิตที่ปฏิบัติตนเพื่อมรรคผลนิพพาน

สวรรค์นั้นเราไม่เอา สวรรค์นั้นเราไม่ต้องการน่ะ

ถึงแม้จะสะดวกสบาย สนุกสนาน มีความเพลิดเพลินต่าง ๆ

แต่สวรรค์นั้นก็มีอายุขัยจำกัดน่ะ

สู้ประพฤติปฏิบัติอบรมบ่มอินทรีย์ไปพระนิพพานไม่ได้

การเกิดมาเป็นมนุษย์นี้เป็นภพภูมิที่ดีที่สุด เมื่อเราเกิดมาเป็นมนุษย์แล้ว เราจะพากันทำอย่างไร...?

พระพุทธเจ้าท่านเมตตาบอกกับเราทุก ๆ คนว่า การที่เราเกิดมาเป็นมนุษย์ ถือว่าเป็นสิ่งที่ประเสริฐ ได้มีโอกาสสร้างมรรคผลพระนิพพานให้กับตนเอง เพราะว่าไม่มีภพใดภูมิใดที่จะเหมาะสมในการปฏิบัติธรรมเท่ากับภูมิที่เป็นมนุษย์ ถ้าไปเกิดในภูมิของสวรรค์มันก็มีแต่ความสุข มีแต่ความสะดวก ความสบาย ความเพลิดเพลิน ถ้าไปเกิดเป็นพรหมอย่างนี้ ก็เอาแต่ความสงบ ทิ้งสิ่งภายนอกทั้งหมด ไม่เอาอะไร มีแต่สงบ สวรรค์และพรหมโลกนั้นย่อมมีอายุขัยจำกัด เมื่อหมดอายุขัยแล้วก็ต้องย่อมกลับมาเกิดอีก ถ้าไปเกิดในภพภูมิสัตว์เดรัจฉาน สัตว์นรก พวกนี้ก็ยากลำบากน่ะ ก็ย่อมไม่มีความสามารถที่จะประพฤติปฏิบัติธรรมเข้าถึงมรรคผลนิพพานได้

พระพุทธเจ้าท่านให้เราทุก ๆ คนมีสติสัมปชัญญะ กลับมาหาความสงบ ตั้งใจให้ดี ๆ นะ เพราะเราเกิดมาย่อมได้พบได้สัมผัส

กับรูป กับเสียง กับกลิ่น กับรส โผฏฐัพพะ ธรรมารมณ์ ลาภ ยศ สรรเสริญ ทุกอย่างนั้นย่อมมีทั้งคุณและโทษ

เราเกิดมานั้นย่อมมีความแก่ มีความเจ็บ มีความตาย ความพลัดพราก ได้ตามใจและไม่ได้ตามใจ สิ่งนี้มันเป็นของมีอยู่ประจำโลก ที่จะต้องให้เรารู้จักรู้แจ้ง ทุกสิ่งที่เราได้พบได้สัมผัสนั้นซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่จีรังยั่งยืนทั้งนั้น สิ่งที่ดีนั้นก็ย่อมจากไป สิ่งที่ไม่ดีนั้นก็ย่อมจากไป ให้เราพากันรู้จักรู้แจ้ง ไม่มีอะไรที่จะจีรังยั่งยืน จิตใจของเราถึงจะมีสติ ถึงจะมีปัญญา เพื่อใจของเราจะได้ไม่เป็นทุกข์กับอะไร

สิ่งที่เราพบที่เราสัมผัสในชีวิตประจำวันนั้น ถือว่าเป็นโอกาสที่เราจะปฏิบัติใจ ให้ใจของเราเข้าถึงพระนิพพานในชีวิตประจำวันของเราไปเรื่อยๆ ถือว่าเป็นการอบรมบ่มอินทรีย์ไปในตัว

สิ่งที่ไม่ได้ตามใจนั่นแหละ คือเค้าเอาพระนิพพานมาให้เรา เราจะได้ฝึกทำใจไม่ให้มีทุกข์ ได้ฝึกทำใจให้สบาย อบรมบ่มอินทรีย์ไปเรื่อยๆ ถ้าทุกอย่างได้ตามใจหมด เราก็ไม่ได้ฝึกทำใจให้สบายนะ

ทุกวันนี้น่ะ เราทุก ๆ คนมุ่งอารมณ์ของสวรรค์ มุ่งความสุข ความสะดวก ความสบาย อยู่ดีกินดี สุขภาพแข็งแรง มีเงินมีทอง มีทรัพย์สมบัติมาก มีลูกน้องพ้องบริวาร มีอำนาจวาสนาในบ้านในเมืองในสังคม

อารมณ์อย่างนี้แหละ เค้าเรียก 'อารมณ์ของสวรรค์'

อารมณ์ของสวรรค์นี้แหละ มันทำให้พวกเราหลง มันทำให้สัตว์โลกทั้งหลายเวียนว่ายตายเกิด ไม่รู้จักที่จบที่สิ้นนะ

อารมณ์ที่เราได้ตามใจนั้น เป็นอารมณ์ของสวรรค์นะ...

สวรรค์นั้นมีอายุขัยน่ะ มันตั้งอยู่ไม่ได้นาน เดี๋ยวมันก็ต้องจากเราไป เมื่อมันจากเราไปแล้ว มันก็กลายเป็นนรก การที่เราได้ตามใจเรานั่นแหละ มันก็เล่นงานเรานะ การที่เราไม่ได้ตามใจเรานั้น ถ้าเรามี 'สติสัมปชัญญะ' นั่นแหละ มันเอาพระนิพพานมาให้เรา สิ่งเหล่านี้มันเป็นปรากฏการณ์ของอารมณ์ ในชีวิตประจำวันเราน่ะ เราต้องมีสติสัมปชัญญะ แก้จิตแก้ใจของเราไปเรื่อยๆ

ทุกวันนี้ เราทุกคนไม่ได้พากันประพฤติปฏิบัติธรรม เราจึงพากันหลงในอารมณ์ของสวรรค์ ถึงต้องเวียนว่ายตายเกิด เท่ากับว่าเราเป็นคนรับจ้างมาเกิด

อะไรเป็นค่าจ้างรางวัลของเรา...?

ค่าจ้างได้แก่ รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ธรรมารมณ์ ลาภ ยศ สรรเสริญ มันเป็นรางวัลจ้างให้เราต้องมาเวียนว่ายตายเกิด พระพุทธเจ้าท่านให้เรามีสติสัมปชัญญะ เห็นโทษในการเวียนว่ายตายเกิด

"ความสุขความดับทุกข์ของมนุษย์ นั้นคือจิตใจที่เข้าถึงพระนิพพาน จิตใจสงบ จิตใจที่มีพุทโธ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ไม่ตามอารมณ์ ไม่วิ่งตามอารมณ์"

อารมณ์ คือความอยาก ความต้องการ มันเผาเราทุกคนน่ะ ให้เราตกนรกทั้งเป็นเลยนะ เรายังไม่ตายมันก็เผาเราอยู่อย่างนี้ทั้งวันทั้งคืนน่ะ

พระพุทธเจ้าท่านเมตตาบอกเราทุกคนว่า เราทุกคนที่อยู่เดี๋ยวนี้นะ เราพากันอยู่เพียงรอวันตายเท่านั้น ไม่ว่าเราจะทำอะไรอยู่ เราเพียงอยู่รอวันตายเท่านั้น เราอย่าพากันมาเพลิดเพลิน มาลุ่มหลงอยู่ไม่ได้

ชีวิตของเรามันเหลือน้อยเข้ามาทุกที เวลาของเราทุกคนมันเหลือน้อยเข้ามาทุกที ๆ นะ พระพุทธเจ้าท่านถึงให้เราทุกคนนั้นรู้จัก 'อารมณ์' เมื่อเรารู้จักแล้ว เราจะได้อบรมบ่มอินทรีย์ จะได้สร้างบารมี มีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์ ไม่ตามอะไรไป

ชีวิตของเราที่เหลืออยู่นี้แหละ ถือว่าเป็นชีวิตที่ประเสริฐ เป็นชีวิตที่อบรมบ่มอินทรีย์ เป็นชีวิตที่ปฏิบัติตนเพื่อมรรคผลนิพพาน สวรรค์นั้นเราไม่เอา สวรรค์นั้นเราไม่ต้องการน่ะ ถึงแม้จะสะดวกสบาย สนุกสนาน มีความเพลิดเพลินต่าง ๆ แต่สวรรค์นั้นก็มีอายุขัยจำกัดน่ะ สู้ประพฤติปฏิบัติอบรมบ่มอินทรีย์ไปพระนิพพานไม่ได้

เราทุกคนเกิดมาก็เกิดมาคนเดียว เวลาเราจากโลกนี้ไป เราก็ไปคนเดียวน่ะ เราจะมาห่วงลูกห่วงหลาน ห่วงทรัพย์สมบัติไปทำไม แม้แต่ตัวเองก็ยังเอาตัวไม่รอดอยู่แล้ว เราแก่ เราเจ็บ เราตายนั้นไม่มีใครช่วยเราได้

เราพากันมาตั้งสติ ตั้งสัมปชัญญะให้ดี ๆ ยับยั้งชั่งจิตชั่งใจของเราให้มันสงบน่ะ...

เราพยายามกลับมาแก้ใจของตัวเอง มาแก้การกระทำ คำพูด มาอดมาทน เพื่อให้ใจของเรามันสุขุมรอบคอบ มาทำใจของเราให้มันสบาย มาทำใจของเราไม่มีทุกข์ มาปล่อยวางเรื่องลูก เรื่องหลาน เรื่องทรัพย์สมบัติ ลาภ ยศ สรรเสริญ นินทา เราต้องฝึกมาปล่อยมาวาง ออกจากจิตจากใจให้มันหมดมันสิ้น ก่อนเราจะหมดลมหายใจ

เราอย่าพากันมาห่วงลูกห่วงหลาน ห่วงทรัพย์สมบัติ เราอย่าไปคิดว่าเรายังไม่พร้อมในการประพฤติปฏิบัติธรรม สิ่งต่างๆ นั่นแหละมันกำลังเอาพระนิพพานมาให้เรา เราอย่าไปห่วงนู่นห่วงนี่ เราอย่าไปกังวลนู่นกังวลนี่ เราไปคิดมาก ไปกังวลมาก มันก็ไม่ได้อะไร สิ่งต่าง ๆ นั้นน่ะ พระพุทธเจ้าท่านถือว่าเป็นเทวทูตมาบอก มาสอน มาเตือนใจของเราว่า

“ทุกสิ่งทุกอย่างนั้น มันจะเป็นไปตามความต้องการ เป็นไปตามความปรารถนาของเรานั้น มันเป็นไปไม่ได้”

เราอย่าพากันไปห่วง ตัวเราเองก็ยังเอาตัวเองไม่รอดอยู่แล้ว เราจะไปรอดได้อย่างไร ตัวเราเองมันแก่ขึ้นมาทุกวัน มันเจ็บขึ้นมาทุกวัน ร่างกายของเรามันทรุดโทรมลงไปทุกวัน โรคภัยไข้เจ็บก็ยิ่งทวีคูณขึ้น ทั้งโรคปวดแข้งปวดขา ทั้งโรคหัวใจ ความดัน เบาหวาน โรคที่กินไม่ได้นอนไม่หลับน่ะ เรากินไม่ค่อยจะได้ นอนไม่ค่อยจะหลับ

เราก็ยังไม่พากันรู้สึกตัวเลยว่า ธรรมชาติเค้ามาบอกมาสอนเรา ให้เราไปพระนิพพานน่ะ

พระพุทธเจ้าท่านให้เราฝึกจิตฝึกใจ ฝึกปล่อยฝึกวาง อย่าไปทุกข์กับลูกกับหลาน กับญาติพี่น้องวงศ์ตระกูล เรื่องของใครก็ให้มันเป็นเรื่องของใคร เราสมควรแล้วที่จะฝึกตัด ฝึกปล่อย ฝึกวาง เราทำตามใจตัวเอง ทำตามอารมณ์ตัวเองจนมันมีเรื่องมีราว เรื่องมันไม่มีมันก็มี เรื่องเล็กมันก็เป็นเรื่องใหญ่ มันเลยมีสารพัดเรื่อง ก็เพราะเราทุก ๆ คนนี้ ทำตามความคิด ทำตามอารมณ์ เมื่อเราคิดแล้วเราก็ทำตามความคิดน่ะ มันเลยเป็นกรรมเป็นเวรที่เราก่อขึ้น มีลูก มีหลาน มีเหลน มีความทุกข์ยากลำบากตามมา เป็นกระบวนการ มันเป็นการเวียนว่ายตายเกิดที่ไม่มีวันจบวันสิ้นน่ะ

ให้ถือว่าลูกหลานของเรานี่ ที่มันไม่ได้ตามใจของเรานั่นน่ะ มันเอาพระนิพพานมาให้เรา ให้เราพากันหูตาสว่างบ้าง ให้เรารู้ว่าความเจ็บความป่วย ความเจ็บไข้ไม่สบายนั่นน่ะ มันเอาพระนิพพานมาให้เรา เค้ากำลังบอกเราอยู่นะว่า “ทุกข์อย่างนั้นน่ะ มันไม่ใช่เราไม่ใช่ของเรา เราอย่าพากันกิน อย่าพากันโลภ เราอย่าพากันหลงเราอย่าพากันเป็นคนโง่ เป็นแมลงเม่าบินเข้ากองไฟ”

เราวิ่งตามความคิด ตามอารมณ์ ตามความอยากนั้น มันเป็นสิ่งที่ไม่จบ มันเป็นสิ่งที่ไม่สิ้น

ทุกคนน่ะห่วงลูกตัวเอง ห่วงหลานตัวเอง ห่วงธุรกิจตัวเองตัวเองนั่นแหละ มันนำตัวเองไปสู่นรกน่ะ... ทุกสิ่งทุกอย่างเค้ามา

ปรากฏการณ์ มาบอกมาสอน มาเป็นเทวทูตบอกเรา ให้เราพากันไปพระนิพพาน เพื่อให้เราทุกคนสร้างบารมี ได้สร้างความดี ที่เราเป็นบุคคลที่ประเสริฐ ที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์

เราจะเอาใจของเราไปไว้ที่ไหน...?
"เอาใจของเราไว้กับใจนี้แหละ"

ใจของเรา ก็คือตัวผู้รู้ รู้ใจของเราให้มันชัดเจน ทิ้งอารมณ์ต่าง ๆ น่ะ ให้มันเห็นใจชัดเจน ใจของเราจะได้สงบ เราจะได้อบรมบ่มอินทรีย์ไปเรื่อย ๆ เหมือนกับเราปลูกต้นไม้นี่แหละ เราปลูกต้นเล็ก ๆ แล้วก็ให้น้ำให้ปุ๋ยไป ต้นไม้มันก็จะค่อย ๆ โตไปเรื่อย ๆ การอบรมบ่มอินทรีย์ การสร้างอริยมรรค ก็เป็นอย่างนั้น เราต้องทำติดต่อกันไปทุก ๆ วัน อย่าไปขี้เกียจ อย่าไปขี้คร้าน อย่าไปเผลอ อย่าไปประมาท

เรามีความสุข เราก็อย่าไปหลง มีสติสัมปชัญญะให้ดี เรามีความทุกข์ เราก็อย่าไปหลง มีสติสัมปชัญญะให้ดี ให้เรากลับมาหาตัวผู้รู้ คือใจของเรา

สติสัมปชัญญะของเรามันต้องทำงานไปเรื่อย ๆ

'สติสัมปชัญญะ' นั่นแหละคือ 'ศีล สมาธิ ปัญญา' มันจะมารวมกันเป็นหนึ่ง คือใจของเรานี้มีสติสัมปชัญญะ

เราพยายาม 'เจริญสติสัมปชัญญะ' เอาการงานมาสร้างอินทรีย์บารมี เราทำงานเพื่องาน เราทำงานเพื่อเสียสละ เราทำงานเพื่อไม่มีตัวไม่มีตน เพราะตัวเรามันก็ไม่มี คนอื่นที่อยู่ร่วมกับเรานั้น

ถือว่าไม่มีเหมือนกัน ทุกอย่างล้วนแต่เกิดขึ้น ทุกอย่างล้วนแต่ตั้งอยู่ ทุกอย่างล้วนแต่ดับไป ไม่มีอะไรมีไม่มีอะไรเป็น มันมีแต่ธรรมะเท่านั้น

ถ้าเราไม่เอาใจของเราเข้าไปยึดเข้าไปถือ สิ่งเหล่านี้ก็ล้วนแต่เป็นธรรมะ ล้วนแต่เป็นพระนิพพาน เป็นอินทรีย์บารมีให้เราเจริญแก่กล้าไปเรื่อย ๆ ... การประพฤติการปฏิบัติน่ะ มันต้องอาศัยกาลอาศัยเวลา มันถึงจะเป็นมรรค เป็นอริยมรรคน่ะ ถึงจะเป็นผล

เราอย่าได้เอาความสุขความดับทุกข์ ในอารมณ์ของสวรรค์ ในสุขภาพร่างกาย เห็นมั้ยร่างกายเค้ากำลังบอกเราทุกวันว่า เดี๋ยวนี้แข้งขาของเราก็ไม่เหมือนเดิม กำลังวังชาของเราก็ไม่เหมือนเดิม เค้ากำลังบอกเราสอนเราว่า เราต้องไปพระนิพพานให้ได้น่ะ

ให้เราถือโอกาสถือเวลาว่าเราเป็นผู้ประเสริฐ ที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์ สามารถกระทำได้แต่สิ่งที่ดี ๆ คือมาสร้างมรรคผลนิพพานให้กับตัวเอง การประพฤติการปฏิบัตินั่นน่ะ ไม่เลือกกาล ไม่เลือกเวลาและสถานที่ เราปฏิบัติได้อยู่ทุกหนทุกแห่ง ไม่ว่าเราจะอยู่ที่ไหน เราทุกคนต้องมาแก้ที่จิตที่ใจของเรา พระพุทธเจ้าท่านตรัสว่า

"ไม่ให้เราทุกคนประมาทน่ะ"

พระธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

องค์หลวงพ่อกัณหา สุขกาโม เมตตาให้นำมาแสดงธรรม
ณ วัดป่าทรัพย์ทวีธรรมาราม
ต.วังหมี อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา

ความรู้สึกนี้ เป็นอัตตา เป็นสังโยชน์
ต้องอาศัยสติปัญญาของพระพุทธเจ้า
ไม่ใช่แค่ปรัชญา ต้องเข้าหลักการปฏิบัติ
ต้องสมาทาน ต้องตั้งใจ
มิฉะนั้นเป็นถังรั่ว เข้าหูซ้ายทะลุหูขวา
ธรรมะของพระพุทธเจ้าทวนอารมณ์ ทวนอัตตา ทวนโลก
ที่พวกเราพากันรัก พากันชอบ พากันหลง
ไม่มีใครยอมละยอมเว้น นอกจากพระพุทธเจ้า พระอรหันต์
เพราะท่านเจริญสติสัมปชัญญะรู้ตัวทั่วพร้อม
พระพุทธเจ้าไม่ให้พวกเราทุกคนประมาทเพลิดเพลิน
ไม่มีใครเก่ง ไม่มีใครวิเศษ

ปฏิบัติให้เป็นพระ

‘ศีล’ ทุกข้อ คือทางไปพระนิพพาน

‘สมาธิ’ คือตัวไม่โลภ ไม่โกรธ ไม่หลง

นั่นแหละคือหนทางไปพระนิพพาน

‘ปัญญา’ เป็นสิ่งรู้แจ้ง เราตัดทุกสิ่งทุกอย่าง

ที่มันเป็นความอยากของเราออกจากใจ

นั่นแหละคือทางไปพระนิพพาน

ผู้ใดหมดกิเลสสิ้นอาสวะ

บุคคลผู้นั้นจะได้รู้ได้ด้วยตนเอง

ไม่มีใครมาแต่งตั้ง ให้ยศ ให้ตำแหน่งเราได้

เราเป็น ‘พระ’ หรือยังที่ให้เขากราบ...?

ผู้ที่มาบวช... บวชพระ บวชเณร บวชชี ศีลทุกข้อต้องบริสุทธิ์ ไม่ด่างไม่พร้อย จึงสมควรที่จะให้เขากราบเขาไหว้นะ

ให้สมมุติสงฆ์องค์สามเณรและแม่ชี พิจารณาตัวเองนะ... อย่าได้มีทิฏฐิ อย่าได้มีมานะ อัตตาตัวตน เอาตนเป็นที่ตั้ง

พระพุทธเจ้าให้เรากลับมาดูตัวเองนะ ว่าตัวเองมันเหมาะสมหรือยัง ที่ให้เขากราบไหว้ อุปัฏฐากอุปถัมภ์

“ที่เขากราบน่ะ เขาไม่ได้กราบเรานะ เขากราบ ‘พระ’”

ความเป็น ‘พระแท้จริง’ นั้นอยู่ที่การปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ ปฏิบัติตรง ปฏิบัติเพื่อออกจากทุกข์ ปฏิบัติสมควร

ความเป็นพระ ไม่ใช่อยู่ที่ปลงผม นุ่งห่มผ้ากาสาวพัสตร์ หรือห่มผ้าสีขาว นี่มันเป็นเพียงรูปแบบ มันเป็นเพียงสมมุติสงฆ์ สมมุติว่าเราเป็นคุณแม่ชี เป็นนักปฏิบัติธรรมเท่านั้น

เราอย่าไปหลงในฟอร์มในแบบนะ... นี่มันเป็นภาพพรางตาเราเฉย ๆ ว่าเราเป็นพระ เป็นแม่ชี ความจริงเรายังไม่ได้เป็นพระนะ เพราะว่า ‘พระแท้จริง’ ไม่มีใครมาแต่งตั้งเป็นพระได้ง่าย ๆ

‘พระแท้จริง’ เราต้องประพฤติปฏิบัติเอาเอง มันไม่เหมือนอย่างอื่นทางโลกที่เขาแต่งตั้งกันได้ แต่ทางธรรมมันแต่งตั้งกันไม่ได้

การสร้างบารมี สร้างความดี มันต้องทำด้วยตนเอง เมื่อสังคมให้โอกาสแก่เรา เราสมัครมาเป็นพระสงฆ์องค์สามเณรแล้ว มาเป็นแม่ชีแล้ว เราต้องตั้งใจปฏิบัติ เราจะมาอาศัยผ้ากาสาวพัสตร์ทำมาหาเลี้ยงชีพไม่ได้ เราจะมาอาศัยผ้าสีขาวทำมาหาเลี้ยงชีพไม่ได้ เพราะว่ามันเป็นบาป เราเอาเปรียบชาวบ้านเขา เอาเปรียบสังคมเขา เพราะชีวิตของเราต้องเนื่องด้วยผู้อื่น

อาหารบิณฑบาต ยารักษาโรค ที่อยู่อาศัย ล้วนแต่เป็นของศรัทธาญาติโยม เป็นคนผู้มีศรัทธา เขาให้แล้ว เขาถวายแล้ว เขาก็ยังกราบยังไหว้เราอีก พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ที่เขาเป็นผู้หลักผู้ใหญ่เขาก็กราบเราทั้งนั้น

พระพุทธเจ้าท่านให้เราเปลี่ยนแปลงตัวเองด้วยการนำตัวเองมาประพฤติปฏิบัติธรรม ถ้าเรายังเป็นคนขี้เกียจอยู่ แสดงถึงเราเป็นคนมีทิฏฐิมานะ มีอัตตาตัวตน ผู้ประพฤติปฏิบัติธรรมต้องไม่มีคำว่า ‘ขี้เกียจ’ ถ้ายังขี้เกียจอยู่ แสดงว่ายังใช้ไม่ได้

“ถ้าเราไม่อดไม่ทน เราจะเป็นคนมีสมาธิได้อย่างไร...?”

เราอยู่ในสังคม อยู่ในหมู่พระของเรา อยู่ในหมู่แม่ชีของเรา ส่วนใหญ่แล้วล้วนแต่เป็นผู้มีอินทรีย์ยังไม่แก่กล้า อินทรีย์อ่อนแออยู่ ส่วนใหญ่ก็ล้วนเป็น 'เสขบุคคล' เป็นบุคคลที่จะต้องศึกษาและปฏิบัติ

ทุกท่านทุกคนต้องขวนขวายตะเกียกตะกายทำความดี มันจะเหนื่อยก็ช่างมัน ยากลำบากก็ช่างมัน มันผอมก็ช่างมัน กายมันป่วยก็ช่างมัน ให้เราเอาศีลเป็นที่ตั้ง เอาข้อวัตรเป็นที่ตั้ง ทำความดีไปทุก ๆ วัน อย่างสม่ำเสมอ ขยันก็ต้องทำ ไม่ขยันก็ต้องทำ ไม่มีข้อแม้ใด ๆ ทั้งสิ้น "ส่วนใหญ่ตั้งมั่นไม่ได้นาน มันขยันตั้งมั่นไม่ได้นาน..."

ให้เราเอาพระพุทธเจ้าเป็นตัวอย่างไว้ ให้เอาพระอรหันต์เป็นตัวอย่างไว้ ถ้าเราเอาหมู่เอาคณะที่มันอ่อนแอละก็ เราก็ไปไม่รอดเหมือนกันนะ

พระพุทธเจ้าท่านให้เราปรับตัวเองเข้าหาทางสายกลางนะ...
ทางสายกลาง ได้แก่ ศีลทุก ๆ ข้อ
สมาธิ คือความตั้งมั่นในศีลทุกข้อ

สมาธิ ได้แก่ ไม่มีความโลภ ความโกรธ ความหลง ปราศจากนิวรณ์ คือตัวตน ไม่เอาตัวตนเป็นที่ตั้ง เอาธรรมวินัย เอาข้อวัตรปฏิบัติเป็นที่ตั้ง ไม่มีข้อแม้ใด ๆ ทั้งสิ้น เดี๋ยวนี้น่ะเรามีความขาดตกบกพร่องอะไร

ผู้ที่มาบวชมาปฏิบัติต้องเน้นเพื่อละความโลภ ความโกรธ ความหลง เพื่อสิ้นอาสวะ ไม่สนใจอย่างอื่น

ปัจจัยทั้ง ๔ ลาภ ยศ สรรเสริญ พระพุทธเจ้าท่านให้เรามองเห็นเป็นเพียงปัจจัยที่ใช้สอยในชีวิตประจำวัน ในการประพฤติพรหมจรรย์เท่านั้น ถ้าเรามายินดีมาพอใจ มันเป็นบาป เป็นกรรม เป็นเวร

พระพุทธเจ้าท่านให้เรามุ่งหมดกิเลสสิ้นอาสวะ ถ้าเราติดอยู่ในปัจจัยทั้ง ๔ เท่ากับเราติดในอารมณ์ของสวรรค์ ทำอะไรก็เพื่อปัจจัยทั้ง ๔ ลาภ ยศ สรรเสริญ เป็นการปฏิบัติที่ผิดนะ ถ้าเราปฏิบัติผิด มันก็ไปไม่ได้ เพราะเรายินดีในอารมณ์ของสวรรค์ ไม่ได้ปฏิบัติเพื่อเข้าถึงพระนิพพาน

อะไรคือ 'พระนิพพาน' ให้เรารู้จักนะ...

'ศีล' ทุกข้อ คือทางไปพระนิพพาน 'สมาธิ' คือตัวไม่โลภ ไม่โกรธ ไม่หลง นั่นแหละคือหนทางไปพระนิพพาน 'ปัญญา' เป็นสิ่งรู้แจ้ง เราตัดทุกสิ่งทุกอย่างที่มันเป็นความอยากของเราออกจากใจ นั่นแหละคือทางไปพระนิพพาน ผู้ใดหมดกิเลสสิ้นอาสวะ บุคคลผู้นั้นจะได้รู้ได้ด้วยตนเอง ไม่มีใครมาแต่งตั้ง ให้ยศ ให้ตำแหน่งเราได้

'อริยทรัพย์' เป็นสิ่งที่ทุก ๆ คนจะต้องสร้าง...

อย่างเขาสร้างฐานะ เพื่อมีบ้าน มีรถ มีข้าวของเงินทอง มีเงินฝากในธนาคาร แต่เราเป็นสมมุติสงฆ์ เราเป็นสามเณร เป็นแม่ชี พระพุทธเจ้าท่านให้เราสร้างอริยทรัพย์ ปัจจัย ๔ ที่มันได้มา ต้องได้มาจากผลงาน คือ 'เราทำความดี' ที่เขาถวายเราด้วยศรัทธา ว่าเราเป็นผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ ไม่ใช่ได้มาจากการขอ จากการเรี่ยไร

ครูบาอาจารย์ท่านพยายามห้ามพระ ห้ามแม่ชี ไม่ให้ไปตีสนิทกับญาติโยมที่เขามีศรัทธา ที่เขามีเงินมีสตางค์ ไปตีสนิทเขาเพื่อจะขอเงิน ขอสตางค์ ขอของเขา สมมุติสงฆ์อย่างนี้ แม่ชีอย่างนี้ ส่วนใหญ่มันจะมีเกือบทุก ๆ วัด เมื่อได้ช่องโหว่เมื่อไร ครูบาอาจารย์เผลอเมื่อไรมันชอบไปตีสนิทขอของเขา

พระพุทธเจ้าท่านถึงเมตตาตรัสธรรมวินัยไว้ว่า ห้ามขอของจากคนไม่ใช่ญาติ ไม่ใช่ปวารณา ถ้าได้ของสิ่งเหล่านั้นมาบริโภคของนั้นถือว่า 'ไม่บริสุทธิ์ เป็นบาป' ถ้ากลืนลงในท้องก็เป็นบาปทุกคำกลืน ถ้าเอามาใช้สอยก็เป็นบาปที่ประโยชน์ในการใช้สอย"

ดูตัวอย่างพระสารีบุตรเป็นต้น ท่านป่วยท่านอาพาธ ท่านคุยกับพระโมคคัลลานะ

พระโมคคัลลานะถามว่า
"ท่านป่วยท่านทำอย่างไร มันถึงหายทุกครั้งที่ผ่านมา?"

พระสารีบุตรตรัสบอกว่า
"เราป่วยอย่างนี้แหละตั้งแต่เป็นโยม โยมแม่ทำข้าวมธุปายาสให้ทานแล้วหาย"

ท่านคุยกันอย่างนี้ เทวดาได้ยินก็เลยไปบอกญาติโยม

เมื่อพระโมคคัลลานะออกบิณฑบาต ก็ได้ข้าวมธุปายาสมา พระสารีบุตรก็รู้ได้ทันทีว่าเป็นของไม่บริสุทธิ์ พระสารีบุตรก็เลยเอาข้าวเททิ้งเสีย ข้าวตกลงสู่พื้นดินโรคอาพาธของพระสารีบุตรก็หาย

พระอริยเจ้าท่านรักษาศีลได้ละเอียดอย่างนั้น ท่านไม่เห็นแก่ปากแก่ท้อง แม้ท่านหมดอาสวะกิเลส ท่านก็ยังรักษาศีลให้เป็นตัวอย่างแก่กุลบุตรลูกหลาน

พระเรา เณรเรา แม่ชีเรา ต้องเข้มแข็งนะ เราอย่าไปอ่อนแอ ความอ่อนแอมันจะทำให้เราตกต่ำ นำพระศาสนาที่เป็นของสูงส่งให้มัวหมอง

ผู้ที่มีอินทรีย์แก่กล้าแล้ว พระพุทธเจ้า ครูบาอาจารย์ ท่านก็ให้เราพัฒนาอินทรีย์บารมีให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป ผู้ที่อินทรีย์ยังอ่อนอยู่ก็ต้องปรับปรุงพัฒนาตัวเอง

"เราบวชนาน ถ้าเราไม่ตั้งอกตั้งใจปฏิบัติ ไม่ใช่ว่ามันดีนะ ถ้าเราบวชนานแล้วไม่ตั้งใจปฏิบัติ มันก็ยิ่งบาปมาก...!"

'ตั้งใจว่าจะบวชไม่สึก' มันก็อยู่ไม่ได้ เพราะเรามันบาปมาก อาศัยการหลบหลีกไปเป็นวัน ๆ ทำอย่างนี้ มันไม่ได้! เวลาเราแก่ขึ้นมากกว่านี้เราจะทำอย่างไร...? รักษาศีลก็รักษาไม่ได้ ทำสมาธิก็ไม่เป็น สวดก็สวดไม่ได้ ถ้าเราเป็นอย่างนี้แสดงว่าเราปฏิบัติผิดนะ

อย่าไปคิดว่าคนส่วนใหญ่ก็ไม่เห็นปฏิบัติดี ๆ กัน อย่าไปคิดว่าปฏิบัติมันยากลำบาก หลบหลีกไปวัน ๆ หนึ่งดีกว่า อย่าไปคิดแบบนั้น คิดอย่างนั้นมันเป็นความคิดของคนยากคนจนนะ ยืมเงินเขาใช้ไปวัน ๆ เอาตัวรอดไปเป็นวัน ๆ มันไม่กลัวหนี้ไม่กลัวสิน ไม่ได้นะ มันทุกข์ มันทุกข์แน่นอน...

พระที่มาบวชในพระศาสนาถ้าไม่ตั้งอกตั้งใจปฏิบัติ ตายไปแล้วไปตกนรกเป็นส่วนใหญ่นะ แม่ชีก็เหมือนกัน ถ้าไม่ตั้งอกตั้งใจปฏิบัติ ตายไปก็ไปตกนรกเป็นส่วนใหญ่

เราเป็นพระ เราเป็นชี ภาระการงานอย่างอื่นไม่มี เราก็ตั้งใจประพฤติปฏิบัติของเราให้เต็มที่ ถ้าเรามาติดสุขติดสบาย มันจะต่างอะไรกับพวกที่เขาติดยาเสพติด

“เขาติดยาเสพติด เขาติดนะ เราติดสุขติดสบาย ก็คือติดเหมือนกัน”

ญาติโยมเขาก็พาทำงานกัน ตื่นแต่เช้า ทำงานกันจนถึงค่ำ เราเป็นพระ เป็นเณร เป็นชี เราทำอะไรกันอยู่...? เราเดินจงกรม เรานั่งสมธิ ทำกิจวัตรต่าง ๆ หรือเปล่า...? จิตใจของเรามันตกต่ำลงทุกทีนะ...!

เรามาอยู่วัดทำไมกัน... เรามาฉัน มาคุย มานอนกันอยู่ได้อย่างไร...? ไม่ใช่เราจะมาทำอย่างนั้น

“เรามารักษาศีลให้บริสุทธิ์ มาทำข้อวัตรให้มันยิ่ง ๆ ขึ้นไป” ไม่ใช่เรามาอยู่กันเฉย ๆ ฉันแล้วก็นอน แล้วก็คุยกัน แล้วมันจะได้บรรลุธรรมได้อย่างไร...?

“มันต้องสร้างเหตุ สร้างปัจจัย ให้มันเป็นมรรคเป็นผลสิ”

มันไม่อยากเดินจงกรมก็ไปเดินจงกรม มันไม่อยากนั่งสมาธิก็ไปนั่งสมาธิ มันเดินจงกรม นั่งสมาธิ ก็ไปกวาดวัด ดูแลความสะอาดให้มันเป็นบุญเป็นกุศล เราอยู่เฉยๆ มันจะได้บุญได้กุศลได้อย่างไร...?

คนเราถ้าไม่ตั้งอกตั้งใจปฏิบัติ น้ำมันไหลลงไปที่ต่ำ จิตใจของคนเราก็เหมือนกัน มันชอบไหลลงไปที่ต่ำ ถ้าไม่ตั้งอกตั้งใจประพฤติปฏิบัติ เหนื่อยก็ทนเอาหน่อยสิ ลำบากก็ทนเอาหน่อยสิ มันไม่ตายหรอก อย่างมากก็เหนื่อย อย่างมากก็ผอม...

พระพุทธเจ้าท่านให้เราใช้ร่างกายเพื่อทำประโยชน์ เพื่อสร้างบารมี เดี๋ยวมันแก่กว่านี้ มันทำความเพียรมันปฏิบัติไม่ได้

"ทำความดีไปเรื่อย ๆ เพราะความดี คืออนาคตที่สดใส ยิ่งแก่ก็ยิ่งขลัง ยิ่งศักดิ์สิทธิ์" พัฒนาตัวเองไปเรื่อย ๆ พัฒนาตัวเองอย่าให้หยุด จะรอใช้สอยแต่ของเก่า บริโภคแต่ของเก่า เดี๋ยวมันก็หมดไป ใช่ไหม? ใช่แน่นอน

เราเป็นนักปฏิบัติ ไม่ใช่เป็นคนขี้เกียจ ถ้าเราเป็นพระขี้เกียจ เป็นแม่ชีขี้เกียจ เป็นโยมขี้เกียจ "เราเป็นเปรตประจำวัดนะ" เห็นใครมาก็คอยขอส่วนบุญกับเขาอยู่นั่นแหละ เห็นคนรวยมาก็ล้อมหน้าล้อมหลัง กระดิกมือ กระดิกเท้า เปรียบเสมือนหมาน่ะ มันหิวมาก มันอดมาก เห็นใครมันกระดิกหางแผล็บ ๆ

ให้ทุกคนพิจารณาตัวเองนะว่า ตัวเองเป็นเปรตประจำวัดไหม มันหิวอย่างนั้นไหม...? เห็นใครมันมาก็ขอร่ำไป ให้ละอายแก่ใจบ้าง

อย่าเป็นหมาหิว สะบัดหางแผล็บ ๆ เห็นคนรวยมีสตางค์มา เห็นผู้ดีมีสตางค์มา

ถ้าเราทำดีสม่ำเสมอนี่แหละ เพื่อนที่เคยรู้จักกันนาน ๆ ทีมาเจอเขาจะรู้เลยว่าเราเปลี่ยนแปลง ว่าเราเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี

เรามาพัฒนาตัวเอง มาปฏิบัติตัวเอง เราปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ เราไม่ต้องการ เขายิ่งเอามาให้ เอามาถวาย เพราะการรักษาศีล การทำสมาธิ คือการสร้างธนาคารใหญ่ เป็นการฝากอริยทรัพย์ไว้ในธนาคาร

เขาปลูกผักก็อาศัยระยะเวลาหลายวัน เขาปลูกต้นไม้ก็หลายปี เราทำความดีนี่แหละ เราทำจนถึงวันตายนะ ทำจนมันขี้เกียจขี้คร้านไม่เป็น

บางคนมันนิสัยหยาบ ขนาดครูบาอาจารย์ว่าเป็น 'หมาหิว' สะบัดหางแผล็บๆ ก็ยังไม่รู้ตัว เพราะนิสัยมันโลภเน๊อะ มาบวชเป็นพระมันยังโลภอยู่ มาเป็นชีก็ยังโลภอยู่ มาเป็นโยมก็ยังโลภอยู่...

พระพุทธเจ้าท่านสอนเรา ให้เรามาเป็นคนเสียสละในการให้ทาน รักษาศีล ในการทำสมาธิ เราอย่ามามีเหตุผล เพราะอย่างนั้นเพราะอย่างนี้ "เปรตมันก็มีเหตุผลเยอะนะ ถ้ามันไม่มีเหตุผล มันคงไม่ได้เป็นเปรต...!"

ให้ทุกท่านทุกคนรู้ตัวเองไว้ให้ดี ๆ นะ... อย่าเป็นคนหยาบ อย่าเป็นคนขอของจากคนไม่ใช่ญาติ ไม่ใช่ปวารณา อย่าเป็นเปรต

ประจำวัดนะ ยังไม่ตายก็เป็นเปรตแล้ว ถ้าตายไปยิ่งเป็นเปรตใหญ่กว่านี้อีก ยิ่งกว่าเปรตญาติพระเจ้าพิมพิสารอีก

ห้องที่พักของเปรตน่ะ ของใช้ของสอยมันก็สกปรก ไม่ว่าห้องนอนห้องน้ำ ทั้งของกินของใช้ ที่อยู่ที่นอนก็ไม่สะอาด ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย ลักษณะนี้มันเป็นที่อยู่ของเปรตนะ

ให้ทุกท่าน ทุกๆ คน กลับไปดูที่พักที่นอนของตัวเองว่ามันเป็นที่อยู่ของเปรต หรือของพระอริยเจ้า อย่าให้คนอื่นเข้าไปดูแล้วผงะเลย โอ้โหเลย ทำไมมันถึงสะสม มันถึงสกปรกขนาดนี้ นี่แหละลักษณะอาการของเปรตแท้ๆ อย่าไปหาดูไกล ดูอย่างนี้ก็รู้แล้วว่าใครมีลักษณะของเปรต

ใครจัดที่จัดทางไม่ดีก็ไปดูนะ เราจะได้ไล่เปรตออกจากวัดเราที่มันมาสิงใครหลายคนอยู่ บอกมันไปเลยว่า

“เปรตออกไป เปรตออกไป...”

พระธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

องค์หลวงพ่อกัณหา สุขกาโม เมตตาให้นำมาแสดงธรรม
ณ วัดป่าทรัพย์ทวีธรรมาราม
ต.วังหมี อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา

ประโยชน์สูงสุดของชีวิต
คือได้ปฏิบัติธรรม

งาน คือความดี คือการเสียสละ

งาน คือการละความเห็นแก่ตัว

ให้รับผิดชอบให้มากที่สุด ให้ตั้งมั่นในงาน

มีความสุขในการทำงานตลอดทั้งวันที่เราตื่นอยู่

ถ้าเราไม่ทำงานแสดงว่าเรามีความผิด

เราไม่ได้ละความเห็นแก่ตัว

บุคคลที่ตั้งใจทำงาน คือคนดี คือคนฉลาด

คือคนที่ละความเห็นแก่ตัว

พระพุทธเจ้าท่านไม่ให้เราเอาความสุขในการกิน การพักผ่อน

ให้เอาความสุขความดับทุกข์กับการทำงาน การเสียสละ

วันนี้เป็นโอกาสพิเศษ พนักงานเจ้าหน้าที่ได้มีโอกาสฟังธรรม นำไปประพฤติ นำไปปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม

พระพุทธเจ้าท่านตรัสว่า ชีวิตของเราทุก ๆ คนที่จะประเสริฐต้องปฏิบัติธรรม ถ้าไม่ปฏิบัติธรรมไม่ได้ ทำให้ตัวเองเดือดร้อนและทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ให้ทุกคนเข้าใจคำว่า ‘ธรรม’

ธรรม คือความบริสุทธิ์ ปราศจากตัวตน ปราศจากอคติทั้ง ๔ มีความเป็นธรรม ยุติธรรม ไม่เอาตนเป็นใหญ่ ไม่เอาตนเป็นที่ตั้ง ไม่มีข้อแม้ใด ๆ ทั้งสิ้น

เราทุกคนต้องปรับตัวเองเข้าหา ‘ธรรม’ ในโลกในสังคม คนไม่มีธรรม คนไม่มีคุณธรรม จึงต้องมีกฎหมาย มีกฎ มีระเบียบ มีข้อบังคับ เพื่อไม่ให้คนฉลาด เพื่อไม่ให้คนเก่งที่เรียนมาก รู้มาก

ฉลาดมาก แต่ไม่มีคุณธรรม ไม่มีความเป็นธรรม เอาเปรียบผู้ที่ด้อยประสบการณ์ ด้อยความรู้ ด้อยสติปัญญา

คนเรามันมีความจำเป็นในเรื่องเรียนหนังสือ เพื่ออ่านออกเขียนได้ มีความรู้ มีความสามารถเฉพาะทาง เพื่อจะได้เสียสละ เพื่อจะได้ละความเห็นแก่ตัว เพื่อจะได้พัฒนาการงานอาชีพ เพื่อจะได้ช่วยเหลือตัวเอง ช่วยเหลือครอบครัวได้ พัฒนาเทคโนโลยีจนมาถึงคอมพิวเตอร์ จุดมุ่งหมายก็คือ 'ละความเห็นแก่ตัว' เพื่อจะได้ลดความทุกข์ของตัวเอง และลดความทุกข์ของคนอื่นให้น้อยลง ไม่ให้ตัวเราเองหลง และไม่ให้คนอื่นหลง

เราเกิดมาเราจะมาหลงไม่ได้ ร่างกายนี้มันไม่ใช่ของเรา บุตรภรรยานี้มันไม่ใช่ของเรา บ้าน รถ เงิน ชื่อเสียง เกียรติยศ มันไม่ใช่ของเรา มันเป็นสิ่งที่เกิดขึ้น ตั้งอยู่ แล้วจากไป ความเป็นเด็ก มันก็จากเราไป ความเป็นหนุ่มเป็นสาว ความเป็นพ่อเป็นแม่ ความเป็นปู่เป็นย่า ความเป็นตาเป็นยาย สุดท้ายเค้าก็จากเราไป เพราะทุกสิ่งทุกอย่างไม่ใช่ของเรา ไม่ใช่เรา เราจึงต้องมาประพฤติปฏิบัติธรรม

พระพุทธเจ้าสอนเราไม่ให้มีความอยาก ความโลภ ความโกรธ ความหลง การเรียนหนังสือก็ให้เกิดเป็นคนดี เขาจึงจะเรียกว่า 'บุญ'

'ทำงาน' ก็ให้เราทำเพื่อความดี ก็คือทำทุกงานทุกอย่างเพื่อเสียสละ ถ้าเราไม่เสียสละก็เปรียบเหมือนอาหารที่เราทานแล้วไม่ได้ระบายทิ้งไป

กุศล คือความฉลาด เราต้องเอาอัตตาตัวตน ความยึดมั่นถือมั่นออกไป อย่างเราทำงานเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ธกส.เรามีความจำเป็นเรื่องเงินจึงมาทำงาน พระพุทธเจ้าสอนเราให้เราทำงานเป็นสัมมาอาชีพ ให้เราเลี้ยงชีพโดยสุจริต ไม่เบียดเบียนตัวเองและไม่เบียดเบียนผู้อื่น ให้มีความสุขในการทำงาน มีความสุขในการได้เสียสละตั้งแต่เช้าจนนอนหลับ

งาน คือความดี คือการเสียสละ

งาน คือการละความเห็นแก่ตัว

ให้รับผิดชอบให้มากที่สุด ให้ตั้งมั่นในงาน ให้มีความสุขในการทำงานตลอดทั้งวันที่เราตื่นอยู่

ถ้าเราไม่ทำงานแสดงว่าเรามีความผิด เราไม่ได้ละความเห็นแก่ตัว

“‘บุคคลที่ตั้งใจทำงาน’ คือคนดี คือคนฉลาด คือคนที่ละความเห็นแก่ตัว”

พระพุทธเจ้าท่านไม่ให้เราเอาความสุขในการกิน การพักผ่อน ให้เอาความสุขความดับทุกข์กับการทำงาน การเสียสละ

คนเราเกิดมามันเป็นนายทุนตั้งแต่ในท้องแล้ว อาศัยคุณพ่อคุณแม่เลี้ยงดูตั้งแต่แบเบาะ จนเป็นหนุ่มเป็นสาว จนเป็นผู้หลักผู้ใหญ่ก็ยังอาศัยมรดกของพ่อของแม่

พระพุทธเจ้าจึงสอนเราว่า “ให้เราฝึกปลดปล่อยทาสทางจิตทางใจ ว่าเราจะไม่เอาความสุขความดับทุกข์จากผู้อื่น เราจะเป็นผู้ให้ เราจะเอาความสุขความดับทุกข์จากการเสียสละ”

คนเรานี้ มันจะเอาความสุขจากวัตถุ เอาความสุขจากบุตร จากภรรยา เอาความสุขจากลูกน้องบริวาร เอาความสุขจากบ้าน จากอาหาร มันไม่เอาความสุขความดับทุกข์จากการละความเห็นแก่ตัว

‘ทำงาน’ จึงต้องเสียสละ มีจิตสำนึกที่จะให้ผู้อื่น ที่จะดูแลผู้อื่น ชีวิตนี้เราจะเป็นผู้ให้ ให้พ่อเรา ให้แม่เรา ให้ภรรยาเรา ให้สามีเรา ให้ประชาชน เราจะบริการบุคลอื่น เราจะไม่เป็นนายทุน จะเป็นผู้ให้เหมือนพระพุทธเจ้า พระอรหันต์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

พระพุทธเจ้าท่านสอนเราให้เป็น ‘ผู้ให้’ ให้กิริยา มารยาท คำพูด ที่จะดูแลคนอื่น ช่วยเหลือคนอื่น สุภาพ เรียบร้อย พูดเพราะ ไหว้งาม เอาใจใส่ต่อบุคคลอื่น ให้เราดูตัวอย่างพระพุทธเจ้า ให้เราดูตัวอย่างพระอรหันต์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ให้เป็นเจ้าหน้าที่ของคนยากคนจน ให้เป็นข้าราชการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ให้เป็นมนุษย์ช่วยเหลือคนยากคนจน

ทุกวันนี้ข้าราชการของคนยากคนจนหาได้น้อยมาก เจ้าหน้าที่ ธกส.ของคนยากคนจนหาได้น้อยมาก เจ้าหน้าที่ธนาคารของคนยากคนจนก็หาได้น้อยมาก ครูอาจารย์ของคนยากคนจนหาก็ได้น้อยมาก แม้พระที่บวชมาจะเป็นของคนยากคนจนก็หาได้น้อยมาก โลกเรานี้

จึงเต็มไปด้วยความทุกข์ ความเดือดร้อน เพราะเราไม่มีธรรม ไม่มีคุณธรรม

ศีลนี้ คือความรับผิดชอบ รับผิดชอบทุกอย่างให้ดี ๆ เป็นศีล

สมาธิ คือความไม่โลภ ไม่โกรธ ไม่หลง คือความตั้งมั่น

เบื้องต้นให้เรารับผิดชอบ คือศีล
ท่ามกลางความตั้งมั่น คือสมาธิ
ความเสียสละ คือปัญญา

"เสียสละความขี้เกียจขี้คร้าน เสียสละความไม่ถูกต้องออกจากจิตจากใจของเรา"

ในโลกนี้ที่ประชาชนต้องการ คือบุคคลที่รับผิดชอบ บุคคลที่ตั้งมั่นในความดีในคุณธรรม บุคคลที่เสียสละ

การประพฤติ การปฏิบัติธรรม ทุก ๆ ท่าน ทุก ๆ คนต้องลงมือประพฤติปฏิบัติทั้งกาย ทั้งวาจา ทั้งใจ ทั้งกลางวัน ทั้งกลางคืน ไม่มีเวลาไหน ที่ไม่ได้ปฏิบัติ ทั้งที่บ้าน ที่ทำงาน เวลาที่เราเดินทางเราต้องประพฤติปฏิบัติทั้งความคิด ทั้งคำพูดและการกระทำ ปัญหาต่าง ๆ ในโลกนี้มันเกิดเพราะเราเองตั้งมั่นน้อย เสียสละน้อย

ประชาชนเค้าต้องการบุคคลเช่นนี้ ในสำนักงานของเราต่างมองหาคนที่รับผิดชอบคนที่เสียสละ ในครอบครัว ในสังคม และในประเทศชาติของเรามองหาคนที่รับผิดชอบ ที่ตั้งมั่น เสียสละ

เราจะไปโทษคนอื่นไม่ได้ คนนั้นเป็นอย่างนี้ คนนี้เป็นอย่างนั้น ทุกอย่างเราต้องขอบคุณ ต้องขอบคุณความยากลำบาก ขอบคุณความขาดแคลน ขอบคุณโรคภัยไข้เจ็บ ขอบคุณที่ทำอย่างนี้ ขอบคุณทำไม...? ขอบคุณเค้า เราจะได้ทำความดี เราจะได้เสียสละ เราจะได้สร้างคุณธรรม

เราอย่าไปคิดว่าได้ทุกอย่างตามใจแล้วเราจะสบาย เราจะมีความสุข ส่วนใหญ่เราไปคิดว่ามีเงิน มีสตางค์ คนนั้นเป็นดั่งใจเรา เราคิดไม่ได้ เราต้องมีความเห็นถูกต้อง เราต้องมีความสุข สงบ เย็น เราจะได้ทวนจิตใจของเรา เราอย่าให้เราตกนรกทั้งเป็น

คำว่า 'สงบ' คือใจสงบ ไม่เร้าร้อน สิ่งที่ได้ตามใจ และไม่ได้ตามใจ เผาใจเราไม่ได้ เพราะใจของเราสงบเย็น มีความเห็นถูกต้อง

คนเรา... พระพุทธเจ้าให้เราคิดให้ดี ถ้าเรารวย เราแข็งแรง แต่ใจไม่สงบ เราก็เป็นทุกข์ ถ้าเราจน เราเจ็บไข้ไม่สบาย แต่ใจไม่สงบ เราก็ทุกข์เหมือนกัน ทุกท่านทุกคนต้องทำใจให้สงบมีสติสัมปชัญญะ มีความสุขในการทำงาน ในการเสียสละ มีความสุขในการทำใจสงบใจเย็น

ถ้าเราไม่ประพฤติปฏิบัติธรรมอย่างนี้ เพลินกิน เพลินเที่ยว มันก็แก่ไปวัน ๆ จิตใจไม่ได้เจริญ ไม่ได้งอกงาม

"ทุก ๆ คนจำเป็นต้องปฏิบัติธรรม ไม่ว่าจะเป็นพุทธ คริสต์ อิสลาม หรือคนไม่มีศาสนา ต้องปฏิบัติธรรมกันหมด"

ชีวิตประจำวันของเรา เอาตัวอย่างพระพุทธเจ้า เอาตัวอย่างในหลวงของเรา เศรษฐกิจต้องพอเพียง เอาความสุขความดับทุกข์ให้ได้ ตั้งใจสมาทานความดี ว่าเราได้มาฟังธรรมแล้วเอาไปประพฤติปฏิบัติ เพื่อเปลี่ยนแปลงตัวเอง จากสกปรกให้สะอาด จากมืดให้มันสว่าง จากไม่ดีให้มันดี เราพยายามมีสติสัมปชัญญะเข้มแข็ง เราต้องเปลี่ยนแปลงตัวเองให้ได้ ปฏิบัติตัวเองให้ได้ เพราะเราคือพ่อแม่ เป็นแบบพิมพ์ เป็นตัวอย่างให้ตนเองและบุคคลอื่น สู่อนาคต สู่พี่ สู่น้อง ถึงลูกถึงหลาน

การปฏิบัติของเรา สมองของเรา เทคโนโลยีทุกอย่าง ให้ใช้เพื่อดับทุกข์ทางกาย และดับทุกข์ทางจิตใจไปพร้อม ๆ กัน

ความสุขความดับทุกข์ในชีวิตประจำวันของเรานั้น รู้ว่าทำอย่างนี้... ปฏิบัติอย่างนี้... มีความสงบสุข กระบวนการความสุขความดับทุกข์ส่งกำลังใจให้กับลูกหลานของเราไปเรื่อย ๆ จนจะเข้าสู่พระนิพพานอย่างถาวรด้วยกันทุกท่านทุกคนเทอญ

พระธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

องค์หลวงพ่อกัณหา สุขกาโม เมตตาให้นำมาแสดงธรรม
วันพุธที่ ๒ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๘
ณ วัดป่าทรัพย์ทวีธรรมาราม
ต.วังหมี อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา

เราต้องขอบคุณพระพุทธเจ้าที่ได้บอกเรา
และปฏิบัติเป็นตัวอย่าง
เราทุก ๆ คนที่เราเกิดมา เราต้องพากันปฏิบัติธรรม
ไม่ว่าเราจะถือศาสนาพุทธ คริสต์ อิสลาม
หรือศาสนาต่าง ๆ หรือไม่ได้นับถือศาสนาอะไร
เราก็ต้องปฏิบัติธรรม ทุกคนต้องปฏิบัติธรรม
การปฏิบัติธรรม คือปฏิบัติให้เป็นธรรม
ให้ยุติธรรม ให้ถูกต้อง ไม่เห็นแก่ตัว

วันคืนล่วงไป ๆ
บัดนี้เรากำลังทำอะไรกันอยู่
หรือพากันย้อนศรพระพุทธเจ้า
'ย้อนศร' พระพุทธเจ้าท่านเรียกว่า
จาบจ้วงหรืออลัชชี
เราพากันมองตัวเองเป็นลัชชี
ผู้มีความละอายต่อบาป
หรืออลัชชี ผู้ไม่มีความละอายต่อบาป

๗

ธรรมะ • ใจดี ใจสบาย •

"ภิกษุทั้งหลาย
เราขอเตือนเธอทั้งหลายว่า
สังขารทั้งหลายมีความเสื่อมไปเป็นธรรมดา
เธอทั้งหลายยังความไม่ประมาทให้ถึงพร้อมเถิด"
นี่เป็นปัจฉิมโอวาทของพระพุทธเจ้า